

Domurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 11. AVGUSTA 1960
Leto XII. — Štev. 32 Cena 10 din

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

POTREBNO PROGRAMSKO DELO

Na vprašanje, če so naši delovni kolektivni povesod in posem seznanjeni z delom in ukrepi delavskih svetov, najbrž ne bomo dobili osetej zadostilnega odgovora. Enako velja tudi za notranje organe delavskih svetov: komisije za delovna razmerja, disciplinske komisije, komisije za HTZ — ali te redno poročajo o svojem delu? Tu bodo morali delavski sveti sami poiskati oblike dela. Če bodo njihovi organi resnično zaživel, bodo postali pri svojem delu nedvomno tudi odgovornejši.

Zbori proizvajalcev pri občinskih ljudskih odborih ne bodo smeli več stati ob strani, kar velja v enaki meri za komisije za delavsko samoupravljanje teh organov. Analiza minulih volitev v delavske svete bo prav gotovo morala slej ko prej na dnevi red seje zborov proizvajalcev. Podcenjevanje tudi ne kaže vprašanja, kako in s kolikšno resnostjo so sodelovale sindikalne organizacije in Socialistična zveza pri omenjenih volitvah. Kako potreben je oploj izven podjetja proti vaški stihiji, priča primer iz beltiške občine, kjer se je uveljavilo napačno mišljenje, da sta lahko direktor podjetja in upravnik druge delavskega organa upravljanja. Tudi v lendavski »Mehaniki« so v anketi predlagali direktorja za člana delavskega sveta.

Ob vsem tem je nujna potreba po programih komisij za delavsko upravljanje pri občinskih sindikalnih svetih za več mesecev naprej — v sodelovanju s ustreznimi komisijami zbora proizvajalcev in Socialistične zveze. Tu velja izbrati predvsem to ali ono vprašanje. Le tako bodo lahko sindikalne podružnice vedele pripraviti svoje člane, a tudi politične organizacije bodo lahko ustrezno sodelovale. V program omenjene komisije sodi tudi proučitev pravih podjetij oziroma pravilnikov. Dalje to, kako so člani kolektivov obveščeni o delu delavskih organov upravljanja, kako se izvajajo interni predpisi in to, kako se trošijo skladi za izobraževanje. Sledi pomoč delavskim organom upravljanja, kjer je le-to še šibko. Pravila podjetij so marsikje le še na papirju, nopolince med zaposlenimi pa z njimi sploh ne seznanjajo.

Pomembno je tudi vprašanje demokracije in njenega razvoja v združnih svetih. Pri slednjih se ne zavzemamo dovolj za oblike, kako bi poročali njihovi člani svojim volivcem. Znano pa je, da je postalo članstvo v kmetijskih združenjih že več ali manj posem formalno. Morda ne bi bilo napak, če bi sklicevali sestanke po interesu — na primer s kooperanti, ki jih nihče ne sklicuje. Še bolj pa je znano, da so se začeli združni sveti birokratizirati s tem, ko sklepajo ne glede na prisotnost številnih članov (čeprav to dopuščajo združna pravila) čez 1 uro o vsem, kar je na dnevnem redu. Tako je znan primer, ko je peščica članov združnega sveta sklepala neke o 60 milijonih dinarjev, ne da bi ji bilo treba posebej komu poročati ali odgovarjati. Drugje je tekla beseda o skladu za obnovo vinogradov posameznih kmetov, kajpak z združnim denarjem. Ne glede

na te pojave pa kaže razvijati naprej vse oblike sodelovanja z združno.

Kolikšnega pomena je danes izobraževanje, je znana stvar. Vsi se moramo zavedati tega, da nove tovarne, ki jih gradimo ali bomo gradili, ne bodo obrtni obrati, a tudi ne industrija, temveč avtomatizirane tovarne. Na kadre kaže torej misliti in poskrbeti zanje, storiti pa tudi vse za vzgojo članov delavskega samoupravljanja. Oktobar bo nemara najprimernejši čas za seminarje, česar se morajo zavedati ustrezne komisije sindikata, Socialistične zveze in zborov proizvajalcev že danes.

V zvezi s tem smo slišali predloge, naj bi sindikati sklicali na svojem območju vse svoje člane, ki so člani organov delavskega upravljanja, kjer je ves kolektiv DS, pa njegovega predsednika. Z njimi bi se kazalo pogovoriti razen o analizi volitev v DS tudi o programu seminarja. Nekateri predlagajo tudi, naj bi občinski sindikalni sveti poskrbeli za razglasne deske, kjer bi objavljali vse seje delavskih organov upravljanja v občini, hkrati pa naj bi sindikalne podružnice redno dostavljale občinskim sindikalnim forumom vse zapisnike sej delavskih organov upravljanja. Gre pa za to, da bi dosegli sčasoma javnost sej delavskih organov upravljanja ob programsko določenem delu. Važna ob tem je tudi priprava sej omenjenih organov, ki bi morali za določen čas določiti glavne probleme in točke in pripraviti material. S tem v zvezi omenjajo tudi potrebo po servisu za razmnoževanje, ki bi se jih posluževali skupno s podjetji in združenji.

Ze prej omenjeni programi sindikalnih komisij za delavsko upravljanje v občinah pa ne bodo smeli prezreti tudi odnosov in optiva kolektivov na komuno, socialno kadrovske službe in njenih kadrov, pomoči kolektivom, kjer se delavsko samoupravljanje še ni dovolj uveljavilo in podobno.

Bj. S.

PRIBLIŽATI

DELAJSKO SAMOUPRAVO SLEHERNEMU DELAVCU

Prav gotovo bi danes v Pomurju zamen iskali delovni kolektiv, v katerem imajo zaključni račun podjetja le za nekakšen računovodski ali knjigovodski akt. Ljudje vidijo v tem dokumentu predvsem seštevke svojih enoletnih naporov in razumljivo uspehe in težkoče. In vendar! Če poslušamo ali pa si ogledamo poročila o zaključnih računih, ugotovimo, da so tehnokratska, da vsebujejo zgolj številke in odstotke, kot da so vse naredili stroji. Iz teh poročil niso razvidni delo, napori in uspehi delovnih kolektivov in njihovih organov samoupravljanja.

Navzlic temu pa so nedavna posvetovanja o delavskem samoupravljanju v Beltincih, Lendavi in Ljutomeru dala vrsto spodbudnih ugotovitev. Predvsem to, da je opravljenih že veliko stvari in da so pripravljene dovolj široki okviri za prihodnjo dejavnost in poslovanje delavskih organov upravljanja, a tudi to, da razvita delavska samouprava pomembno vpliva tudi na razvoj vseh družbeno ekonomskih odnosov v teh komunah. Sedaj, na pragu obdobja, ko bo novi perspektivni načrt načrtal nove naloge delovnih kolektivov in delavskih organov upravljanja, je povsem očitna zavest, da bodo gospodarskemu položaju in drugim nalogam kos samo kakovostni organi upravljanja.

NAPREDEK IN PREMIS NAPREJ

Prav spričo tega pa ne moremo brezbrizno mimo analize letošnjih volitev v delavske organe upravljanja. V beltiški občini že rezultati volitev pričajo o napredku, sam sestav delavskih organov upravljanja pa o premiku naprej. Danes delajo ti organi že dokaj dobro, uspešno rešujejo probleme v podjetjih in težijo k nagrajevanju po učinku dela. So seveda tudi težave. Ponekod člani delavskih organov upravljanja še niso dovolj razgledani. Kjer gre za polproletarce, vidajo ti predvsem le svoje koristi. Na kmetijskem gospodarstvu gre včasih bolj trdo zato, ker so posamezni člani delavskih organov upravljanja raztreseni po delovnih mestih, v trgovskem podjetju »Ravenka« pa so dobili letos šele prvi delavski svet, ki s trudom orje ledino. V manjših podjetjih v občini delavskih svetov nimajo, upravni odbori pa ponekod niso na

najbolj trdnih tleh. Zato pa so v »Sodarstvu« uvedli plačevanje po učinku in uvedli tekoči trak, kjer je drug vezan na drugega. V kmetijski zadrugi so z organi družbenega upravljanja različne izkušnje. Med člani teh organov je večina takih, ki bi prav zaradi tega članstva želeli nekaj dinarjev več pri kilogramu za prodano žival. Za zadrugne sklade jim ni mnogo mar, ker vidijo le svoje koristi. Po drugi strani pa je spodbudno, da je prav v organih upravljanja zadrug precej žensk, a tudi upravljalci bivših zadrug sodelujejo na seštevkih združnega sveta nove, večje zadrug. Pravica do upravljanja torej ni več neznanka v besednjaku delovnih ljudi beltiške občine.

Za razvoj delavskega samoupravljanja pa kaže v beltiški občini premalo zavzetosti občinski zbor proizvajalcev. Ko se bo to zavzel s svojo ustrezno komisijo za stvar, bo brž uvidel, da primer v »Pletilstvu«, kjer je ob 26 zaposlenih tričlanski upravni odbor, ni spodbuden. Če ljudje vedo, za kaj gre, postanejo bolj odgovorni in kažejo večje zanimanje, če pa proizvajalca ni v organu upravljanja, se lahko zgodi, da upravljajo z njim. Zbor proizvajalcev bo moral za začetek spodbuditi kooperativne odnose med doslejšimi majhnimi podjetji in se zavzeti, da bodo tudi uslužbenci vezani na učinek. Pri »Ravenki« bi pa kazalo manj razpravljati o tarifnem pravilniku in poiskati obliko plačevanja po učinku.

NEPRIZADETOST ZBORA PROIZVAJALCEV

Boljšje priprave za volitve v delavske svete v primerjavi s prej in dobro metodo dela ugotavljajo tudi v lendavski

Ob VII. prazniku občine
G. Radgona čestitamo vsem
občanom in jim želimo še
obilo delovnih uspehov!

Občinski odbor SZDL
Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS

Gornja
Radgona

občini. Sindikalne podružnice so sodelovale z zavzetostjo. Pri zbiri kandidatov so bili problemi le v podjetjih, kjer se delavsko upravljanje še ni dovolj uveljavilo (»Opekarna«, delno »Mizarstvo«). Tu so se namreč nekateri branili kandidatur spričo svoje nerazgledanosti in nedelavnosti prejšnjih delavskih organov upravljanja. V manjših socialističnih uslužnostnih obrtnih podjetjih so se pojavili problemi, ker spričo razcveta sušmarstva primanjkuje dela. V treh podjetjih v občini so letos prvič volili delavske svete, tako da je sedaj v občini 11 podjetij, ki imajo delavske svete. Vseh članov DS v občini je 238, od tega 85 odst. delavcev. Hvalevredno je, da so v »Mehaniki« z anketo predlagali kandidate za novi delavski svet, res pa je tudi, da je bilo na predvolilnih sestankih povsod premalo razpravljanja. Zabeležili so porast pri ženah, največji pa je pri mladincih — od 4 na 24. Omeniti velja še pomoč okrajnega sindikalnega foruma in sodelovanje s SZDL. Vendar opažajo, da vidijo ljudje Socialistično zvezo le v funkcijah SZDL, občinski sindikalni svet na le v njegovih funkcijah.

Tudi za lendavsko občino velja ugotovitev, da še ne moremo govoriti o vplivu občinskega zbora proizvajalcev na gospodarske organizacije in delavske svete. Morda ni sestav zbora najbolj posrečen, a tudi sami člani zbora podcenjujejo to funkcijo. To dokazuje tudi vprašanje sklepčnosti na sejah zbora proizvajalcev. Nekateri po petkrat ne pridejo na sejo. Na skupni seji so, na ločenih sejah pa jih že ni več. Tudi o poročanju kolektivom ni mogoče govoriti, kolektivi ga pa niti ne zahtevajo. Ugotavljajo tudi, da se v večini podjetij izogibajo prisotnosti predstavnikov občinskega sindikalnega sveta in Socialistične zveze na sejah delavskih organov upravljanja.

Ne glede na to pa velja poudariti, da je tudi v lendavski občini očitno povečana zavest in zanimanje pri proizvajalcih, skupno s povečano dejavnostjo sindikalnih podružnic, ki so si pri minulih volitvah v delavske svete utrdile vpliv in ugled ne oziroma se na težave in pripombe spričo patriarhalne miselnosti nekaterih zaposlenih. Večja je tudi že razgledanost kolektivov. Predsedniki delavskih organov upravljanja v kolektivih, kjer stvari še ne tečejo gladko, prisostvujejo svojim delavskim organom upravljanja, kjer je že večji napredek. Vendar se sindikalne podružnice še niso zavzele za to, da bi člani zbora proizvajalcev prihajali na seje zbora in poročali kolektivom, na primordnih sejah delavskih svetov pa razen pri »Nafti« drugje občinskega sindikalnega sveta niso niti obvestili. Zato pa so pripravili pri »Nafti« in »Mehaniki« poleg običajnih formalnosti tudi dobro poslovno poročilo.

RAZVESELJIVA POMLADITEV

V ljutomerski občini so bile priprave za minule volitve v delavske svete boljše v večjih

podjetjih. Kakor znano, so bile v »Zici« volitve po ponovnem razpisu spričo malomarnosti volivnega odbora pri številu glasov. Sicer pa se odraža razmah delavskega samoupravljanja v občini tudi v naslednjih številkah. Od 24 gospodarskih organizacij v občini jih ima 11 delavski svet in upravni odbor, 10 predsednika delavskega sveta, ki ga sestavlja ves kolektiv, in upravni odbor, tri pa predsednika upravnega odbora, ki ga sestavlja ves kolektiv. Prej je bilo v občini 197 članov delavskega sveta, med njimi 175 delavcev in 22 uslužbencev, sedaj pa je 195 članov DS, od teh 179 delavcev in 16 uslužbencev. Zena je bilo prej 17, sedaj 22, mladine pa prej 12, sedaj pa prav tako 22. Pri VG Ljutomer je tudi 51 članov obratnih DS, od teh pa je 8 članov osrednjega DS. Tu je veliko zanimanje za obratne DS, ki se poraja tudi že pri beltiškem kmetijskem gospodarstvu.

Tudi v ljutomerski občini so bile volitve izvajane samostojno in z odgovornostjo sindikalnih podružnic. Delavski sveti so pomlajeni. L. 1958 je bilo 34 odst. na novo izvoljenih članov DS, sedaj pa je takih 53 odst. Ni pa pohvalno, da je v upravnih odborih 29 odst. članov DS (v lendavski občini je od 99 članov DS v upravnih odborih celo 58). V prihodnje kaže torej manj preobremenjevanje člane delavskih organov upravljanja v korist kakovosti dela. Zato pa je v ljutomerski občini v DS 6 odst. vseh zaposlenih žena. Pomembna je izkušnja, da pri kandidiranju žena niso bili potrebni posebni napori. Ljudje so pri volitvah kritično izbirali med kandidati in niso več obkrožali ustrezno število pravih na listi. Pomladitev DS je tolikšna, da je v nekaterih gospodarskih organizacijah le en ali nobeden član prejšnjega DS.

Vse te in druge ugotovitve pričajo o težnji po izpolnjevanju samoupravnega mehanizma ter širjenju notranjih pravic delavskih organov upravljanja z namenom, da bi delavsko samoupravo približali slehernemu delavcu. To ob nadaljnjem razvijanju gospodarstva pomeni tudi nove večje pravice delavskih svetov pri razpolaganju s skladi, pri določanju meril vrednosti dela in ekvivalenta osebnosti storilnosti slehernega posameznika. Z drugimi besedami: omenjena posvetovanja v Beltincih, v Lendavi in Ljutomeru so potrdila, da lahko najde neposredna demokracija svoj najpomembnejši izraz ravno v delavskem samoupravljanju. In po tej poti bo treba tudi v prihodnje pogumno naprej.

Bojan Sinko

VREMENSKA NAPOVED
za čas od 11. do 21. avgusta
Okrog 14. in zlasti okrog 20.
avgusta padavine z ohladitvijo.
V ostalem lepo vreme, vendar
krajevne nevihte včasih možne.

V vseh večjih in tudi manjših podjetjih so si delovni kolektivi po daljšem prizadevanju uresodili tople malice, ki občutno vplivajo na delovno razpoloženje in zdravje delavcev. Naš posnetek prikazuje delavce ljutomerskega podjetja »Agrotehnika-servis«.

Minulo nedeljo je bilo na Cankovi občinsko tekmovanje traktoristov, na katerem je tekmovalo 11 traktoristov, med njimi tudi trije mladi zadrugniki. V oranju in spretnostih voznih so domala vsi tekmovalci pokazali precejšnjo sposobnost. Zmagal je Janez Kuzmič s KG Rakičan, drugi je bil Jože Horvat s KG Rakičan, tretji pa Alojz Erjavce s KG Murska Sobota. Med mladimi zadrugniki pa sta se zlasti dobro izkazala Viktor Horvat in Branko Sluhec. Kljub temu, da so vsi tekmovalci pokazali precejšnjo spretnost, se bodo morali na republiško tekmovanje še pripraviti, ker je pričakovati precejšnjo konkurenco.

ANSAMBEL EMILA GLAVNIKA GOSTOVAL
V POMURJU

Precejšnje navdušenje je te dni vzbudil pri številni publiki ansambel ljutomerskega rojaka Emila Glavnika iz Beograda s pešnim glasbenim sporedom. Po uspehih gostovanjih v Gornji Radgoni, Radencih, Ljutomeru in v Križevcih pri Ljutomeru, se je ansambel v nedeljo popoldne predstavil tudi v Murski Soboti. Tudi tam ga je občinstvo sprejelo s precej hurnimi aplavzi. Zlasti številna je bila udeležba v občinskih centrih.

PRAZNOVANJE
V CEZANJEVCIH

Nedeljsko praznovanje 4. krajevnega praznika v Cezanjevcih, katerega sta se udeležila tudi zvezni poslanec Ivan Kreft in podpredsednik OLO Joško Slavič, je bilo povezano s praznovanjem 10. obletnice delavskega samoupravljanja in 15. obletnice osvoboditve. Uvodne svečanosti so se začele že v soboto zvečer s kresovanjem, v nedeljo zjutraj pa se je po vasi razvila povorka, ki je krenila proti gasilskemu domu. Tam je navzoče pozdravil predsednik krajevnega odbora ZB Janez Babič, nato pa je Rado Pušenjak odkril spominsko ploščo 21 žrtvam fašizma, v varstvo pa jo je prevzel predsednik OLO Ljutomer Tone Truden. Med krajšim kulturnim programom je posebna delegacija položila vence na spomenik pri Ribičevem mlinu.

AKCIJA POMURSKIH FOTOAMATERJEV

Te dni so po vsem Pomurju krožile ekipe fotoamaterjev. Njihov namen je bil zbrati čimveč dokumentarnih fotografij za objavo v Zborniku amaterske fotografije, ki ga izda letos Okrajni odbor Ljudske tehnike v Murski Soboti z namenom, da prikaže napredek te pokrajine v 15. letih po osvoboditvi. Trenutno je za izbiro pripravljenih okrog 300 različnih fotografij. V kolikor bo izbor pokazal pomanjkanje nekaterih aktualnih motivov, bodo ekipe fotoamaterjev znova obšle kraje Pomurja.

600 KRVODAJALCEV ODDALO 157.000 CM³ KRV

Republiški zavod za transfuzijo krvi je na pobudo občinskega odbora RK v Gornji Radgoni izvedel štiri-dnevno krvodajalsko akcijo pri Vidmu, v Radgoni in Radencih. 600 krvodajalcev je oddalo preko 157 tisoč kub. centimetrov krvi. Največ krvodajalcev je bilo pri Vidmu.

V NEDELJO OKRAJNO TEKMOVANJE
TRAKTORISTOV

V nedeljo popoldne bo v Murski Soboti ob rakičanski cesti okrajno tekmovanje traktoristov. Na tem tekmovanju bodo sedelovali traktoristi iz vseh občin. Občinska tekmovanja so bila prejšnjo nedeljo v Ljutomeru, Lendavi in na Cankovi. Okrajna zadruga zveza je povabila na tekmovanje vse traktoriste Pomurja.

Tekmovalci, ki bodo dosegli na okrajnem tekmovanju prva mesta, bodo dobili s tem pravico za nastop na republiškem tekmovanju.

RAZPRAVE O STIPENDIRANJU V LJUTOMERU

Na seji komisije za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru v Ljutomeru so razpravljali o nadaljnjem stipendiranju potrebnih kadrov. Razpisali pa so tudi 11 štipendij, največ za študij na učiteljsku in za zdravstvene kadre.

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO V LENDAVI

Pred dnevi so na seji Sveta za zdravstvo pri Občinskem ljudskem odboru v Lendavi govorili o možnosti za zmanjšanje trahomskih obolenj. Ker se število teh obolenj povečuje, so predlagali svetu za šolstvo, naj v učne programe vnese mesečno po eno ali dve uri predavanja o zdravstvu. Razpravljali pa so tudi o perspektivnem planu razvoja zdravstva ter o gradnji zdravstvenega doma v Lendavi.

SEJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA
V PETROVCIH

V četrtek so imeli v Petrovcih sejo občinskega ljudskega odbora, na kateri so se med drugim razpravljali o ustanovitvi otroškega vrta na Hodošu ter sklepali o prenosu 10 milijonov dinarjev iz občinskega investicijskega sklada za kmetijske namene. Ta sredstva bodo potrebovali predvsem za gradnjo hlevov v Salovcih in agroservisne delavnice v Petrovcih. Izdali pa so tudi poročevne izjave nekaterim gospodarskim organizacijam in nakazali potrebo po štipendiranju kadrov za občinsko upravo.

Iz majhnega raste veliko

Sredi dela praznujejo prebivalci radgonske občine letošnji občinski praznik: uspešno končujejo regulacijo Plitvice, na Blaguškem potoku gradijo dolinsko pregrado, od Vidma proti Hrastju-Moti urejujejo cesto, najbolj živahna pa so seveda delovišča na cesti Radgona-Spodnja Ščavnica, kjer je zaposlenih med drugim tudi več sto domačinov.

Na deloviščih ob cesti, ki pelje iz Radgone skozi Podgrad proti Spodnji Ščavnici, slišite že v zgodnjih jutranjih urah ropot, klice, brenje tovornjakov, okrog kotlov za kuhanje asfalta pa se ves dan neusmiljeno kadli. Vzdolž ceste proti Spodnji Ščavnici je nekaj ruševin, ki so nastale ob izravnavanju cestišča. Več sto prebivalcev okoljskih krajev je že vse leto zaposlenih na cestišču.

Nekaj skupin s krampi razkopava staro cestišče, ki je neverjetno trdo, ostali zasipavajo razširjeno cestišče, urejajo robnik, ali pa nasipavajo cestišče z debelim tolčencem in gramozom, ki ga privvažajo kamioni drug za drugim iz gramoznice v Podgradu. Delavci sami pravijo, da delo ni lahko, vendar je na deloviščih ves dan živo: ne manjka tudi šal in smeha. »Kar tega poslikajte! mi je pokazala skupina delavcev fanta, ki je korakal čez cesto z globoko v žep potisnjenimi rokami. »Naj se še v časopisu vidi, da nič ne dela!« Zasmejali so se tej pripombi, kar je kazalo, da ne mislijo tako resno.

Te dni, ko se v radgonski občini pripravljajo na svoj občinski praznik, bi lahko našli po vsej občini na podobne, sicer nekoliko manjše delovne akcije. Prav te dni zaključujejo regulacijo Plitvice. Od izvirov pod Pogledom do izliva v Muro pri Podgradu je videti opravljeno delo: poglobljena struga, ob straneh pa večji ali manjši nasipi. Ni mi uspelo srečati se z delavci, čeprav sem Apaško dolino prebrodil podolgem in počez. Sredstva za regulacijo Plitvice so zbrali predvsem z uvedbo vodnega prispevka.

V Plitvicah in povsod, koder teče potok Plitvica, vedo povedati, kakšne poplave in sitnosti jim je naredil ta potok, ki ga v poletnih mesecih pravzaprav ni; struga toliko, da je mokra.

Že nekaj let je od tega, ko so se pričeli prebivalci spodnjega dela radgonske občine potegovati za ureditev ceste, ki bi preko Stanetinec povezovala Videm s Hrastjem-Moto. Letos so zabeležili pri tem

doslej največji uspeh. Pa kako? Sami, s prostovoljnimi delom urejajo cestišče. Računajo, da bodo opravili dela v vrednosti več milijonov dinarjev.

»Vidite, sedaj, ko je tudi na polju največ dela, smo si naložili še tole: so mi dejali. Drugače ne gre. Spomladansko ali jesensko deževje bi delo na cesti zelo oviralo. Na obrabih ljudi sem videl, da so se naveličali blatne ceste, po kateri ob slabem vremenu traktor komaj da leze, pa tudi živina se zmuči, kolesar pa naredi še najboljše, če si naloži kolo kar na ramo. »Okno v svet« — nova cesta bo naredila vsemu temu konec.

To, kar pomeni za prebivalce Apaške doline Plitvica, je za del območja videmske zadruge Blaguški potok. Na tem so pričeli graditi dolinsko pregrado, ki bo med drugim omogočala nadaljnje melioracije. »Naša zemlja bi lahko bila mnogo boljšja in več bi pridelali!« sem slišal ljudi. Ker sami vsega ne bodo zmogli se potegujejo tudi za finančno pomoč od drugod. Kot kaže, jo bodo tudi dobili. Velik korak naprej pomeni že to, da so ljudje prepričani, da lahko izboljšajo svojo zemljo le z melioracijami. Včasih ni bilo tako...

Podobnih delovnih akcij, ki jih izvajajo prebivalci samoiniciativno, je v radgonski občini še več. Pred kratkim so pri Vidmu dogradili nov velik gasilski dom, pri Negovi pripravljajo gradnjo kulturnega doma. Iz razgovora s predsednikom občinskega ljudskega odbora Brankom Zdravcem som zvedel, da bi bili prebivalci voljni narediti še več,

če bi dobili le nekaj več sredstev od občinskega ljudskega odbora. Na zborih volivcev ljudje marsikaj predlagajo, kar bi bilo koristno za kraj, toda predlogi se uresničijo le v okvirih finančnih možnosti.

V KDZ Žepcevi pravkar končujejo nov goveji hlev za 50 glav živine. Kasneje bodo zgradili še podaljšek za 50 glav. Hlev je lično in skrbno grajen in skoraj neverjetna je trdnost, da so ga zgradili z opeko porušeni hiši v vasi. Tako so si pomagali žepovski zadrugniki, ki bodo imeli do konca leta že okrog 300 krav.

Nekoliko naprej v Stogovcih stoji prostoran svinjski hlev. Toda to ni vse. Za tem hlevom je provizorij, kot kakšna afriška vas; narejen z desk, pokrit s slamo. Zaradi pomanjkanja prostorov so v tem hlevu imeli pozimi pri precejšnjem mrazu tudi mlade puijske, nam je povedal tovariš, ki skrbi za živino. Kakšni so ti puijski, smo videli v drugem hlevu: lepo rasti, gladki, zima jim prav nič ni škodovala. Podobne provizorije bi lahko našli tudi pri kmetijskih zadrukah kot na primer v Spodnji Ščavnici. Večinoma pa je ob teh primitivnih zgradbah, če ne drugo, vsaj zakoličen prostor, kjer bo stal nov hlev, ponekod pa — v Zihlavi — sta ob starem gospodarskem poslopiju že zgrajena dva velika prostorna hleva.

Nikjer nečjejo zaostajati, če že letosni sredstva, da bi zgradili kaj novega in trpežnejšega, si pač pomagajo s provizoriji, s prostovoljnimi delom, samo da ne utrpijo škode proizvodnja in da je tudi ljudem na vasi lažje in boljše.

-jm

Pred sprejetjem odlokov o agrotehničnih ukrepih

Po določilih letos sprejetih zakonov o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč bodo občinski ljudski odbori v prihodnjih dneh razpravljali in sprejemali odloke, ki bodo podrobno za kmetijske površine na teritoriju občine določili nujno potrebne agrotehnične minimume. Ti odloki bodo morali biti čimprej sprejeti, saj nas od jesenske setve, ki se začne okrog 10. septembra, loči zelo kratek čas. Te odloke pa je potrebno še toliko bolj sprejeti, ker bo le tako vsak kmetovalec vedel, kaj mora storiti in kako obdelati svoje zemljišče in tudi v katerem času.

S temi odloki, ki jih bodo sprejeli občinski ljudski odbori, bodo podrobno določili agrotehnični ukrepi za vsako kulturo posebej — izbira semen, gnojenje, oranje itd., poleg tega pa tudi območja za vsako kulturo. Zato bodo nekateri ukrepi veljali za celotno občino, drugi pa le za določeno območje, ki je primerno za določeno kulturo. Enako bodo kot za poljske kulture določili agrotehnični ukrepi tudi za travništvo in sicer gnojenje, čiščenje in čas kosnje. Ob vsem tem pa bodo odloki določali tudi način obdelave in sicer strojno ali ročno.

Brez dvoma bodo ti odloki velikega pomena za boljše izkoriščanje kmetijskih zemljišč in zato zahtevajo temeljito pripravljenost dokumentacijo. Pripravljali pa bodo tako zasebne kmetovalce kakor tudi kmetijske zadruge, ki bodo morale poskrbeti, da se bodo določila odlokov tudi lahko izvajala. Tu bo pa potrebno poleg zadostne mehanizacije tudi skrbeti za reprodukcijski material, gnojila, primerno strokovno pomoč itd.

Predsednica občinskega odbora Socialistične zveze Marija Levarjeva in predsednik občine Branko Zdravec se pogosto srečujeta z ljudmi na gradbiščih in lokalnih delovnih akcijah. Tak kratek pomenek pomeni včasih več kot zbor volivcev

Spremembe v uredbi o davku na promet z nepremičninami

Zvezni davčni svet je sprejel spremembe v uredbi o davku na promet z nepremičninami in prenosu lastniških pravic.

Na prenos lastniške pravice na nepremičninah se plačuje na račun davka na promet: če je davčna osnova do 100.000 din 4 odst., če znaša davčna osnova od 100.000 do 300.000 din, se plača 4.000 din plus 5 odst., nad 300.000 do 500.000 din 14.000 din plus 6 odst., nad 500.000 do 700.000 din 26.000 din plus 7 odst., nad 700.000 din do 1 milijon din 40.000 din plus 8 odst., nad 1 milijon do 1.500.000 din 64.000 din plus 9 odst., nad 1.500.000 din do 2.500.000 din 91.000 din plus 10 odst., nad 2.500.000 din do 2.000.000 din 121.000 din plus 11 odst., nad 2.000.000 do 2.500.000 din 163.000 din plus 12 odst., če pa pretega davčna osnova 2.500.000 din, se plača 225.000 din plus 14 odst.

Če državljan ali državljanka pravnomočno proda nepremičnino kmetijski organizaciji, splošni kmetijski zadrugi ali drugi organizaciji, ki ima sredstva v družbeni lastni, pa se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo kot osnovno, se plača za 50 odst. manjši davek od davka, obratnega po uredbi.

Daljanje nacionaliziranega nezazidane gradbenega zemljišča v zakup se ne smatra za prenos uporabnih pravic. Za prenos pravic do uživanja plodov se plačuje davek na promet po stopnji 5 odst.

Davek na promet se ne bo plačeval: kadar se med državnimi organi ali ustanovami, gospodarskimi zadrugami in družbenimi organizacijami proti odškodnini prenese pravice do uporabe nepremičnine, ki so v družbeni lastni, nadalje kadar se za arondirano zemljišče plača odškodnina v gotovini, kadar kupijo zemljišče vodne skupnosti za investicijska dela, za pospeševanje kmetijskega dela, za pospeševanje kmetijskega dela, za pospeševanje kmetijskega dela, za pospeševanje kmetijskega dela.

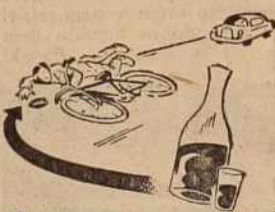
cija proda zemljišča, da kupi drugo, in sicer zaradi asociacije zemljišča, ki ga že uporablja.

Davek na promet se tudi ne bo plačeval, če ljudski odbor odkupi nepremičnino za uresničitev regulacijskih in urbanističnih načrtov, če vloži državljan ali državljanka pravna oseba v zadrugo nepremičnino namenov članskega deleža v gotovini, toda državljan bo plačal davek na gradnjo med prometno cesto vlozene nepremičnine in vrednostjo prejetih deležev v zadrugi. Lastnik nepremičnine ne bo plačal davka na promet tudi takrat, če v sporazumu s občinskim organom uprave za finančne prenosne nepremičnine v družbeno lastno, da bi izpolnil obveznosti do skupnosti. Davek na promet se ne plača tudi ob prenosu hiš delavcev in uslužbencev, ki so začasno oproščeni davka na dohodek, in tudi ne v primerih, ko se prenese nepremičnine na tuja predstavništva, toda s pogojem recipročnosti.

Sestanki SZDL v ljutomerski občini

V številnih vaseh Ljutomerske občine so imeli v minulih dneh sestanke SZDL, na katerih so formirali iniciativne odbore organizacij ter nekatere sekcije. V Bučkovi, Križevcih in na Razkrižju so se člani SZDL predvsem zavzemali za ustanovitev sekcij za kmetijstvo, kulturno-prosvetno dejavnost in sekcijo žena, ponekod pa tudi za sekcije za komunalno dejavnost. Pogovorili pa so se tudi o prostovoljnem delu pri raznih gradnjah.

Da boš varen na cesti

Ne vozite, če ste pili alkohol!

ANSAMBEL NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ SUBOTICE V POMURJU

V kratkem, od 25. do 28. avgusta bo v vaseh, kjer živijo prebivalci madžarske narodnosti, gostoval madžarski ansambel Narodnega gledališča v Subotici. Ansambel je povabil Okrajni odbor SZDL, ki bo gostovanje tudi finansiral. Umetniki madžarske narodnosti bodo obiskali več vasi in čisti

izkopiček od prireditve pustili tamkajšnjim kulturnim društvom, da bodo lahko lažje razvijala kulturno življenje v svojih krajih. Gostovanje, o katerem bomo še podrobneje poročali, spada med vrsto pomembnih gostovanj, ki so jih letos priredile naše najvišje kulturne ustanove.

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor Jože Vild
Urejuje uredniški odbor
Odgovorni urednik Štefan Balažic

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročniški tokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje
Uredništvo: Murska Sobota, Kočjeva ulica 7, telefon 138 —
Naročniški in oglašni oddelki: Murska Sobota, Kočjeva ul. 7
— Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev,
za izposojnino letno 1000 din — Tek. račun pri Komunalni
banki v Murski Soboti št. 605-70

1-365

„ŠTAJERSKA BI BILA VEČJA ...“

je dejal štajerski deželni glavar Josef Krašner 24. julija na zborovanju v Radgoni

V Radgoni spet marširajo. V jubilejne namene: pred štiridesetimi leti so se namreč končali boji za »Radgonski trikot«, v katerem je takrat živel še okrog 5000 Slovencev.

Marširajo in »obnavljajo prasego«, kot piše glasilo štajerske ljudske stranke »Tagespost«. »Zveza radgonskih borec za svobodo«, društvo udeležencev takratnih bojev, je v prejšnjem tednu organizirala v obmejnem mestu »slavnostne dneve« in zadnjega dne teh dni proslavo na Glavnem trgu, »550 m od državne meje«. Vsi velmože obmejnega področja so se zbrali tam in deželni glavar je počastil zborovanje s svojo prisotnostjo. 400 še živih udeležencev bojev izpred štiridesetih let se je postavilo pred stari rotovž, okrog njih oboroženi »burši« v svojih tradicionalnih uniformah in oddelki »Kameradschaftsbunda« z nacističnimi odlikovanji. V ozadju »ljudstvo« (»tisoči so se zbrali ... itd.«). Maša, pridiga, žandamerijska godba igra koračnice, župan govori, nato deželni glavar, srebrno spominsko kolajno podelijo vsem 400 članom Zveze radgonskih borec za svobodo in prelepo zborovanje se zaključuje z znano »štajersko himno«.

»Hoch von Dachstein an« (»od Dachsteina do Save sega prelepa naša domovina Štajerska ...«).

Da bo zadeva jasna: »Zveza radgonskih borec za svobodo« je ena izmed tistih številnih avstrijskih organizacij, ki so se šele po podpisu Državne pogodbe in po odhodu starih zaveznikov (in osvoboditeljev Avstrije izpod nacizma) prikradle na dan in obnovile svojo aktivnost. Plah poskus radgonskih nacistov, da bi se reaktivirali že leta 1952, je dunajska vlada odločno zavrnila: »Ni nobenega dvoma, da sodi obnova te organizacije pod ukaz Zavezništva sveta, ki prepoveduje ustanavljanje vojaških društev v Avstriji. Razen tega bi obstoj in delovanje te organizacije ogrozilo avstrijske državne interese. Štiri leta kasneje so bili ti argumenti »pozabljeni«, organizacija je bila spet dovoljena. Od takrat so v mestu Mure vsako leto zborovanja in proslave v spomin na »junake dneve bojev proti sovražniku«, organizacija je postala umetna valilnica nacionalne nestrpnosti in že zbirajo prispevke za postavitev ustreznega spomenika, tik ob meji ...

Toda do sem so ta radgon-

ska zborovanja in posebej zadnje, nedeljsko zborovanje, stvar, ki formalno sodi med privatne zadeve organizacije, privatnim pravnim statusom. Čeprav kanali med takimi organizacijami in najvišjimi, strogo oficijelnimi in odgovornimi krogi živahno delujejo, so državne oblasti spriču takih organizacij takorekoč »nedolžne«, dokler se z njimi ne identificirajo.

Štajerski deželni glavar Josef Krašner, najvišji predstavnik v eni izmed avstrijskih pokrajin, se je v svojem nedeljskem govoru na radgonskem Glavnem trgu ne samo identificiral z delovanjem omenjene organizacije, temveč je izgovoril besede, ki bi jih — vsaj javno — ne spregovoril verjetno noben njen funkcionar.

»Danes bi bila Štajerska večja, če bi ljudstvu dovolili, da samo odloči«, je obžaloval najvišji uradni predstavnik deželne oblasti dejstvo, da poteka meja dežele, v kateri gospodari, tako, kot poteka. »Če bi bilo leta 1918 več tako zvestih, kot so bili Radgončani, bi odgovorni spoznali, da je samo z žrtvami mogoče ohraniti svojo zemljo«, je nadaljeval in s tem povedal, na kak-

šen način bi naj Štajerska takrat postala večja: z uporomo »zvestih« proti jugoslovanskim oblastem in z vojaško intervencijo avstrijskih čet ...

Ne glede na to, da so take izjave s stališča odnosov med dvema državama več kot neprimerne in nedovoljene ter da je treba proti njim odločno protestirati, se zde besede štajerskega deželnega glavarja predvsem z dveh časovnih perspektiv povsem nerazumljive in skrajno nepotrebne: kakšen smisel ima razpohabati ogorke političnih strasti izpred štiridesetih let spriču intenzivnih obojestranskih prizadevanj za razvoj malega obmejnega prometa v neposredni bodočnosti?

Če po Radgoni marširajo ostanki dvakrat poraženega nemškega nacionalizma in mu ponovno prisegajo, potem je to tragikomičen prizor, ki ne more vplivati na srž naših medsebojnih odnosov. Toda če jim dajejo očitno podporo in svežih miselnih impulzov predstavniki oblasti, potem ti ostanki preteklosti postajajo opozorilo v semena bodočnosti. Rast, ki bi vzklila iz teh semen, tudi takrat ne bi prinesla Avstriji sreče.

J. Fras (Po Delu)

V Katango ali ne?

Položaj v Kongo, pred kratkim razglašeni neodvisni afriški republiki, se nevarno zapleta. Potem ko je Varnostni svet odločil, naj se belgijske čete kot oborožene sile nekega kolonialne metropole umaknejo s kongoškega ozemlja, na njih mesto pa pridejo mednarodne čete Združenih narodov, se je najbogatejša provinca v deželi, Katanga, ločila in razglasila neodvisnost. Očitno je bilo, da so imeli pri tem svoje prste Belgiji.

Provincijska vlada premiera Combe v Katangi pošilja te dni posebne delegacije po zahodnem svetu, da bi za svoj separatizem pridobile tamkajšnje diplomate. Kakor kaže, bogato operirajo tudi z akcijo proti prodirajočemu

Komunizem

komunizmu, četudi je več kot očitno, da nazori premiera Lumumbe in njegovega političnega gibanja nimajo s komunizmom nič skupnega.

Premier Combe je celo zagrozil OZN, da se bo dežela branila, če bodo vanjo okorakale čete Združenih narodov. Posebni poslanec glavnega tajnika, ki je odpotoval iz glavnega kongoškega mesta Leopoldville na posvetovanja v Elisabethville s predstavniki tamkajšnje krajevne vlade, je pozneje poročal glavnemu tajniku in ta je sklenil, naj čete OZN še ne okorakajo, dokler ne bo Varnostni svet sprejel

odločitev, da okorakanje »modrih čelad« ne predstavlja vmešavanja v kongoške notranje zadeve.

Ali gre zares za vmešavanje v notranje kongoške zadeve?

COMBE — separatist

Kongo je postal neodvisna dežela v onem okoliščju, v kakršnem je bil svoj čas kot belgijska kolonija. To pomeni, da predstavljajo separatistična gibanja v resnici upor proti zakoniti vladi. Drugo vprašanje pa je, ali naj temelji bodoči odnos provinc na federalni ali konfederativni podlagi.

In prav ta trenutek so izkoristili v Katangi. Pravijo, da se OZN ne sme v duhu Ustanovne listine vmešavati v notranje zadeve kake dežele. Zato je Hammaršköld tudi počakal. Če bi separatizma ne razpohabljali belgijski krogi iz osebnih interesov, bi bila še nekam razumljiva in sprejemljiva. Toda prav belgijske spletke ozubujajo med afriškimi deželami hudo orožje kri. Kongoški premier Lumumba je to lahko ugotovil ob srečanju z nekaterimi prvaki neodvisnih afriških dežel. Tako je ganski predsednik Nkrumah že od skupščine zahteval polnomočje, da sme mobilizirati domače oborožene sile in jih priključiti mednarodnim enotam za Katango, če bodo Združeni narodi »energičneje ravnali«. V primeru, da bi VS ne izglasoval odločnejših ukrepov proti separatizmu v Katangi pa bodo te čete podredili vrhovnemu poveljstvu kongoške armade. V tem času se tudi vse bolj slišijo zahteve po vseafriški armadi, ki bi varovala mir in red na tej celini.

OD TEDNA DO TEDNA

DOLGOLETNI SPOR PRED REŠITVIJO

NEW DELHI — Predsednik Mednarodne banke za obnovo in razvoj je prišel v indijsko glavno mesto na razgovore o sporu glede razdelitve voda med Indijo in Pakistanom. Gre za sporazum o uporabi voda pri namakanju tal in razdelitvi stroškov za navzave, ki jih bosta uporabljali obe deželi. Indijski tisk pravi, da bodo sedaj na večletnih pogajanjih vendarle sklenili primeren sporazum.

PETNAJSTILETNICA HIROŠIME OPOZARJA

HIROŠIMA — V soboto so meščani Hirošime, japonskega mesta, ki ena je pred polstotimi leti do tal razrušila prva atomska bomba, z velikim zborovanjem opozorili vs svet, da v jedrski vojni ni več zmagovalec. »Nada naloga je, da ustvarimo nov svet, v katerem bodo narodi sposobni živeti skupaj, v katerem bo jedrsko orožje uničeno in zamisljivo vojno opuščena«, pravijo. V Hirošimo so prišli tudi udeleženci splošnega miru, v katerem je sodelovalo kakih 200.000 ljudi.

DEMONSTRACIJE PROTI MANEVROM

TOKIO — Na obronkih Fudžija večje skupine Japoncev že teden dni zavirajo amer. vojske pri njihovih manevrih. Japonska policija je zagrozila, da bo uporabila silo, če se bo to nadaljevalo. Kot je znano, se japonska javnost ne strinja z najnovejšim ameriško-japonskim varnostnim paktom, ki omogoča Američanom, da smajo še prihodnjih deset let na Japonskem svoja vojaška oporišča.

NACIONALIZACIJA NA KUBI

HAVANA — Kubaška vlada je podprala meje ameriških družin in ameriških državljanov na Kubi. Vlada v Washingtonu je že uradno protestirala. Ob istem času je ameriška vlada objavila kakih 70 strani obsegajoči dokument, v katerem napada vlado premiera Castra in ji očita, da s svojimi ukrepi prehaja na stran kitajskega in sovjetskega komunističnega bloka.

Ganske enote v Leopoldvillu — Enote OZN so prišle v Kongo na ukaz Varnostnega sveta. — Glede province Katange je za sedaj zaškrpalo. — Ali se bodo Združeni narodi ustavili pred grožnjo krajevnih predstavnikov?

MOST MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Položaj slovenske manjšine v Italiji in italijanske v naši državi — Vse tesnejše jugoslovansko-italijansko sodelovanje terja od Rima tudi sprejem posebne manjšinske zakonodaje v duhu Posebnega statuta

Ni dvoma, da so krenili jugoslovansko-italijanski odnosi po sklenitvi Londonskega sporazuma oktobra 1. 1954 po pozitivni poti. Obe vladi sta si prizadevali, da bi prebrodili številne težave, ki so predstavljale nasledstvo bližnje in daljnje preteklosti. V zadnjih šestih letih zares ugotavljamo velik napredek. O tem govori kakih 70 sporazumov, s katerimi sta obe vladi uredili razna področja dvostranskega sodelovanja, ali pa predstavljajo izvrševanje dvostranskega sodelovanja, ali pa predstavljajo izvrševanje obveznosti iz temeljnih mednarodnih instrumentov, s katerimi sta uredili poveljne medsebojne odnose.

Vendar na jugoslovanski strani niso nikdar poudarjali te izrecne obveznosti, temveč so to vprašanje smatrali vedno kot nujen pogoj za ureditev čim tesnejšega sodelovanja med obema deželama, posebno na kulturnem področju.

Samo načelo o restituciji kulturnih dobrin izhaja tudi iz Haške konvencije iz l. 1907. Od tod so ga tudi prenesli v več mirovnih pogodb po prvi in drugi svetovni vojni. V sedanjem času naj omenimo nekaj resolucij Organizacije OZN za kulturo in prosveto (UNESCO), ki izrecno zahtevajo, da morajo kulturne dobrine ostati v tisti deželi, kjer so nastale.

Znano je, da je Italija dobila prav na podlagi mednarodnih obveznosti svoje kulturne dobrine od drugih. Pogajanja med našo državo in Italijo o tem trajajo z določenimi presledki že 12 let, oz. skupno 25 mesecev.

Drugi problem predstavlja izpolnjevanje obveznosti glede slovenske manjšine, ki živi na območju sedanje Italije. Položaj obeh narodnostnih skupin, naše in italijanske, ureja Posebni statut, ki je sestavni

Z enega zasedanj Mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora

del londonskih sporazumov o rešitvi vprašanj glede nekdanjih con A in B. Posebni statut torej formalno-pravno jamči zaščito manjšinskih pravic obema narodnostnim skupinam na ozemlju Svobodnega tržaškega ozemlja, to je v obeh nekdanjih conah, medtem ko

so izven te formalno-pravne zaščite vsi pripadniki italijanske manjšine, ki žive na območju Istre (okraj Reka in Pulja) ter pripadniki slovenske narodnostne manjšine, ki žive v glavnem na območju italijanske goriške in videmske province.

ce le goriški Slovenci, velik del manjšine, ki živi na območju videmske province, tako imenovani Beneški Slovenci ter manjšina v Kanalski dolini, pa nimata teh konkretnih jamstev za svoje pravice. V bistvu ne priznavajo obstoja te manjšine.

Na območju nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja deluje v duhu posebnega statuta Mešani jugoslovansko-italijanski odbor, ki pomaga obema vladama pri izvajanju sporazumov in je s svojimi zaključki pomagal medsebojnemu stikom. V nekaterih primerih je našel ustrezne rešitve tudi za obe narodnostni skupini, ki segajo izven okvira pogodbenih obveznosti.

Na območju bivše cone B in v Istri so se prve mesece po podreditvi Spomenice izselili pod vplivom iredentistične gojene in propagande mnogi Italijani, pri čemer so izkoristili pravico do optiranja. Zato so začasno nastopile težave tako glede italijanskega šolstva kakor tudi sorazmerne zaposlitve italijanskih predstavnikov v organih javne uprave. Vendar bo naša oblast lahko v kratkem stoodstojno izpolnila vse obveznosti. (Za sedaj je samo 8 učiteljev v italijanskih šolah, ki niso italijanske narodnosti.)

Zadnja leta se tudi položaj slovenske manjšine v Italiji zboljšuje. Precejšnje število kulturnih in drugih organizacij slovenske manjšine lahko

nemoteno opravlja svojo nalogo. Oblasti so dovolile delo Slovenskega kreditnega zavoda, četudi se še ne razteza na stike z tujino. Vlada je dala denarna sredstva za gradnjo slovenskega kulturnega doma. Kaže se tudi manjši napredek pri uporabi slovenskega jezika pri usmenem občevarju slovenske manjšine v oblasti. Toda malo so storili glede dvojezičnih napisov ustanov in mest tam, kjer predstavlja slovenska narodna manjšina 25 odst. prebivalstva. O kakem pravičnem zastopništvu predstavnikov nacionalne manjšine v organih oblasti in ustanovah pa sploh ni govora.

Osnovno negativno okolnost predstavlja dejstvo, da Italija v skupščini ni potrdila Spomenice o soglasnosti in dodatka Posebnega statuta, oz. ker ni sprejela posebnih zakonov, s katerimi bi vsaj najbistvenejše določbe Posebnega statuta postale sestavni del internega prava Italije in potemtakem obvezne za vse italijanske oblasti in sodišča. Italijanske oblasti torej priznavajo, kolikor se to dogaja, pravico slovenski manjšini v praksi, toda s tem, da ni ustreznega pravnega bese-dila, neugodno vplivajo na samo manjšino.

Tako v veljavnem italijanskem zakonodajstvu ne najdemo določb, ki jih predvideva Posebni statut, npr. zakonskega predpisa o uporabi slovenskega jezika. Nasprotno. Člen 122 italijanskega zakona o občinskem postopku celo pravi, da je prepovedana uporaba drugega jezika kot italijanskega. Še vedno niso izglasovali zakona o slovenskem šolstvu. Zaradi tega razumljivo upeda tudi število učencev, vpisanih v slovenske šole. Sedaj sicer obilno sprejem manjšinskega šolstva, vendar s samim konfliktom Slovenci ne morejo biti zadovoljni.

Manj strellov v areni

Kolikor več časa mineva od letošnjega VII. festivala jugoslovenskega filma v Pulju, toliko lažja je sodba o njegovem uspehu oziroma neuspehu in dosežkih prikazanih filmov. Vsekakor pa bo osakdo, ki je bil letos ali kdaj prej na festivalu v Pulju, potrdil njegovo edinstveno značilnost, pa četudi ta ni najmerodajnejša in odločilna; živ stik in reagiranje gledalcev na dogajanja na velikem in širokem filmskem platnu v veliki Vespazijanovi areni. Če še pojasnimo, da lahko sprejme arena med festivalom osak večer nad deset tisoč gledalcev obeh spolov, vseh starosti in poklicev, potem je jasno, da se glede tega ne more meriti s puljskim noben filmski festival o spetu.

Obei za številčno skromnejšo festivalsko žetev letošnjega festivala so bili znani že prej. Navzlic temu pa so gledalci presedeli letos v avditoriju 10 ur in še nekaj več, videli so 11 filmov (17.000 prodanih vstopnic), katerih dolžina znaša 27 km in 134 m. Niti to ni utrudilo vztrajnih gledalcev: mladine in mornarjev na »galeriji« in ostalega občinstva v »parterju«, saj so vse dni budno in živahno po svoje spremljali in ocenjevali našo domačo filmsko žetev. Najbolj neopazni, molčeči in zadržani v avditoriju so bili tudi letos kritiki, ki so dosledno upoštevali načelo, da kaže govoriti le ob pravem času in na pravem mestu.

Novinarji in še marsikdo drugi je tudi letos pripomnil, da ni bilo pravega festivalskega vzdušja in prireditve, ki naj bi tak festival spremljale. Tudi zunanji videz Pulja je bil primeren skromni številni filmski žetvi. Okrog arene je bilo sicer mnogo zastav, okrasja, reklam in podobnega, malce vstran pa si je lahko videl obledele reklamne napise proizvodnih in distributerskih hiš in nič drugega, kar bi posebej opozarjalo na festival. Nekatere je motilo tudi to, da po predvajanih filmih ni prišla na oder niti polovica glavnih akterjev posameznega filma.

Vse to pa prav gotovo ni dalo pečata letošnemu puljskemu festivalu. Prej lahko

govorimo o vojno-filmskem puljskem poprišču, saj je bilo od 11 predvajanih filmov 7 filmov o vojni. Dejstvo, da pretežna večina govori o vojni, se je ponovilo tudi letos. Ni mogoče trditi, da filmi, posvečeni oboroženemu boju naših ljudi, niso naleteli na dober sprejem pri kinematografskem občinstvu. Tudi letošnji filmski festival v Pulju nas je prepričal o tem, da tako ustvarjalec kakor tudi kinematografsko občinstvo prevzema misel na usodne in nepozabne dni zadnje vojne. To pa ne pomeni, da si ne zaslužijo več pozornosti tudi snovi, ki govorijo o podatkih drugačne vrste, o našem človeku v drugačnih razmerah, o vrsti človeških osebnosti, ki so se pokazale v predvojni ali povojnih letih, o človeških usodah iz vsakdanjega življenja sedanjih naših dni. Vojnih filmov seveda ne kaže podcenjevati, umestna pa je želja, da bi se tudi s filmi drugačnih vsebin izpopolnila podoba bogatega življenja, ki smo ga živeli in prav zdaj traia. Ta želja je toliko bolj upravičena, ker bomo prihodnje leto praznovali dvajsetletnico naše ljudske revolucije in bo glavni del sporeda prihodnjega festivala prav gotovo posvečen osvobodilnemu boju naših narodov.

Za minuli festival je značilna določena izenačenost predvajanih filmov, ki jo zahtevnejši kritiki vrednotijo s povprečnostjo na vsej črti. To ti-

sti, ki so po lanskem »Vlaku brez voznega reda« pričakovati preveč od »Vojne« Veljka Bulajića. Res pa je, da je letošnji festival minil brez izrazito vrhunskih filmov, a tudi slab ni bil letos nobeden izmed prikazanih filmov. To govori v prid izenačenosti, saj se je znatno zmanjšal razmak med najslabšimi in najboljšimi. Čeprav je prevladala vojna snov, je bilo letos mnogo manj strellov, saj so filmi skušali prikazati vojno na drugačen način. Kaže, da se je večina režiserjev odrekla akciji in izpričala svojo privrženost k psihološkemu motivom, pa čeprav ne zmeraj dovolj posrečeno.

Letošnji puljski festival je dal po splošni sodbi tudi druge rezultate. V primerjavi z drugimi kinematografijami z daljšo in starejšo tradicijo od naše smo prisostvovali letos v Pulju rojstvu naše sodobne filmske komedije (»Tovariš predsednik centerfore«), videli smo komedijo, ki je skušala pokroviteljsko pričarati arome nekdanjih dni (»Kočija sanje«), dobili smo naš triler (»Vohun X 25 javlja«), naš vestern (»Kapetan Leše«), težko dramo iz okupacijsko-taborišnega okolja (»Deveti krogi«), film, ki je skušal psihološko pojasniti porajanje strahu v tej isti vojni, dalje film, ki je skušal dočarati nekatere najspečišnejše strani te naše vojne (»Partizanske zgodbe«), film akcije iz dni, ki so sledili vojni (»Kota 905«); spremljali smo detajle drame iz teh dni, v katerih smo zdaj doživeli prvi srečanje z našim neorealističnim ambientom (»Tri Ane«) in videli »Vojno«, ki nima zveze s tem, kar je v vojni bilo. K vsemu temu je treba dodati še 50-minutni mladinski film »Izgubljeni svinčnik«, nagrajen s »Kekecem« in realne obete za prihodnje leto, ko bo pred komisijo, ki daje »potne liste« za festivalno areno, 25 do 30 filmov.

Ocenitev uradne žirije in njene nagrade, a tudi njeni kriteriji prav gotovo niso edini prevladujoči jeziček na tehnični letošnjih dosežkov v prikazanih filmih na nedavnem puljskem festivalu. Svojo osodbo je ob slehernem filmu, a tudi v kasnejši anketi za nagrado »Jelen« izreklo še občinstvo (o njej je dejal najbolj znani francoski kritik Georges Sadoul: »O mon dieu, 10.000 ljudi lahko gleda en film. To je možno samo v Pulju in nikjer drugje na svetu...«), svoje mnenje so izrekli kritiki, novinarji itd. Po oceni slednjih bi sodili izmed prikazanih filmov v visoki mednarodni razred »Deveti krogi«, »Vojna« in »Kapetan Leše« v mednarodni razred »Izgubljeni svinčnik«, v domači razred pa »Tovariš predsednik centerfore«, »Kota 905«,

En izmed edinih posnetkov, ki jih je med zadnjim neurjem v Lendavi, ko je voda pridrla s hriba in nosila vse, kar je našla na svoji poti, napravila fotografinja Uroša. Na sliki so prav dobro vidni telefonski drogovi, ki jih je tok našel pri stari osnovni šoli in nato valil po ulici in jih končno pustil pred poslopjem sodišča. Takega neurja se tudi najstarejši Lendavčani ne spominjajo.

»Tri Ane«, »Kočija sanje« in »Vohun X 25 javlja«. Pod povprečjem naj bi bila »Akcija« in »Partizanske zgodbe«. Gorje torej tistemu, ki bi rad našel objektivno sredino med vsemi mnenji in sodbami, pa čeprav je resnica samo ena. Tak slalom med Scilami in Karibdami puljskega filmskega festivala bi bil najbrž zgolj tvegana in nikoli dokončana voznja.

Tisti, ki prihajamo v Pulj šele zadnja leta, ko si je naša iz leta v leto napredujoča kinematografija že pridobila svoj prostor pod soncem tako

doma kot na tujem, poznamo pa vse njene začetne težave od »Slavice« naprej, smo se tudi letos prepričali o realističnem in neposrednem tonu, ki ni zadnji na lestvici odlik domačega filma. Prepričali pa smo se tudi o tem, da ima domači film zelo hvaležno, a po svoje tudi kritično občinstvo, čeprav le-to zelo ceni brezbržno zabavo. Skoda je le, da je pot vseh novih domačih filmov od starodavne Vespazijanove arene do platna naših kinematografov tako zapletena in dolga. Toda o tem — prihodnjič! B. Sinko

Fotoreportaža iz Zdravilišča Slatina Radenci Dolgčas — strogo prepovedano!

Te dni 300 gostov in premalo postelj! Nekaj gostov je moralo celo odpotovati, ne da bi se pošteno okopali. Kdo je kriv? Uprava zdravilišča ne. Vendar je vse to zelo neprijetno, ne samo za Pomurje marveč za ves naš turizem, ki mu v povojnih letih ni uspelo spremeniti Radenc v sodobno zdravilišče in turistični kraj.

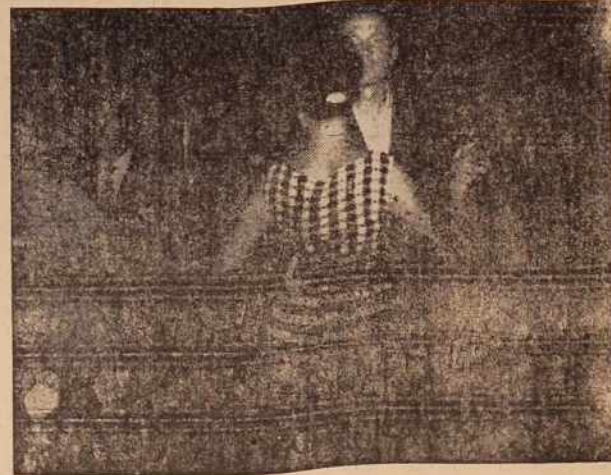
K tistim 300 stalnim gostom je treba še pristihi skupine izletnikov, ki pridejo, si ogledajo zdravilišče, se namočijo v slatini, popijejo nekaj hladilne pijače in odidejo. Pa tudi domačini kaj radi posedijo v prijetni senci pod kostanji. Za počitek je popoldanski izlet v Radence kar prijeten.

Zvečer pod deveti uri življenje pred zdraviliško restavracijo in v parku zamre — zamudniki se pohitijo k večerji, nato pa brž v kavarno ali pa pred spanjem na kratek sprehod po parku. Slednje seveda, če niso komarji prehudili. Za zadnjimi gosti pobegne na teraso pred kavarno tudi »bela čepica«, ki pripravlja tako okusne čevapčiče.

Vsak dan je v kavarni in v baru še precej živo: godba Baranja poskrbi za to. Pretekli četrtek, ko smo obiskali radensko kavarno, je še kar šlo. Mize so bile si-

cer polno zasedene, toda na terasi je bilo še kar precej prostora. Toda na teraso ni moč računati vsak dan — le ob lepem vremenu je prijetno posedeti zunaj. Ob sobotah in nedeljah je seveda drugače: vse polno. V kavarni se ustavljajo stalni gosti, ki preživljajo v Radencih letni dopust, sem prihajajo izletniki iz Maribora in drugod, pa tudi Sobočanom, Ljutomerčanom in Radgončanom je radensko nočno zabavišče prijeten kotiček za razvedrilo. Sicer pa — v pomurskih razmerah lahko damo večerom v Radencih naslov: Dolgčas — strogo prepovedano!

Posnetki - J. Stolnik

ALI SAMO ZARADI PREDPISOV?

Letos v Pomurju sicer še nismo zabeležili smrtnih nesreč pri delu, kar je brez dvoma razveseljivo pojan, zlasti če pomislimo, da smo lani do tega časa imeli 6 takih nesreč. To brez dvoma priča o večji skrbi za varnost pri delu in tudi strokovni usposobljenosti, ki so jo delavci dobili pri raznih tečajih.

Toda kljub temu je še potrebno zapisati, da je nekaterim gospodarskim organizacijam izvajanje predpisov o zaščiti pri delu nepotrebno breme. To so kmetijske zadruge, kar je pokazal tudi nedavni pregled inšpekcije za delo pri OLO. Tako je inšpekcija odkrila, da kljub osem opozorilom in poslanim navodilom za varnost pri mlačvi ni bilo mnogo storjenega, čeprav je v primerjavi z lanskim letom opaziti določen napredek. Tega so kriva zlasti zadržana podstava v upravniki. Po krioidi teh pri mlatilnicah ni osnovnih pripomočkov za prvo pomoč in niti aparatov za gašenje. Pripomniti je treba, da je prav o prejšnjem letu pri mlatilnici tega traktorista prišlo do težke nesreče. Na Hodošu je n. pr. imel traktorist omarici za prvo pomoč dolg kabel z lučjo, ročno brizgalno, toda prazno itd. Takih in podobnih pomanjkljivosti bi lahko našli še več. Nekateri traktoristi so prosili za pripomočke za prvo pomoč, toda upravniki so jim dajali tudi take odgovore: »Jaz odgovorjam!«

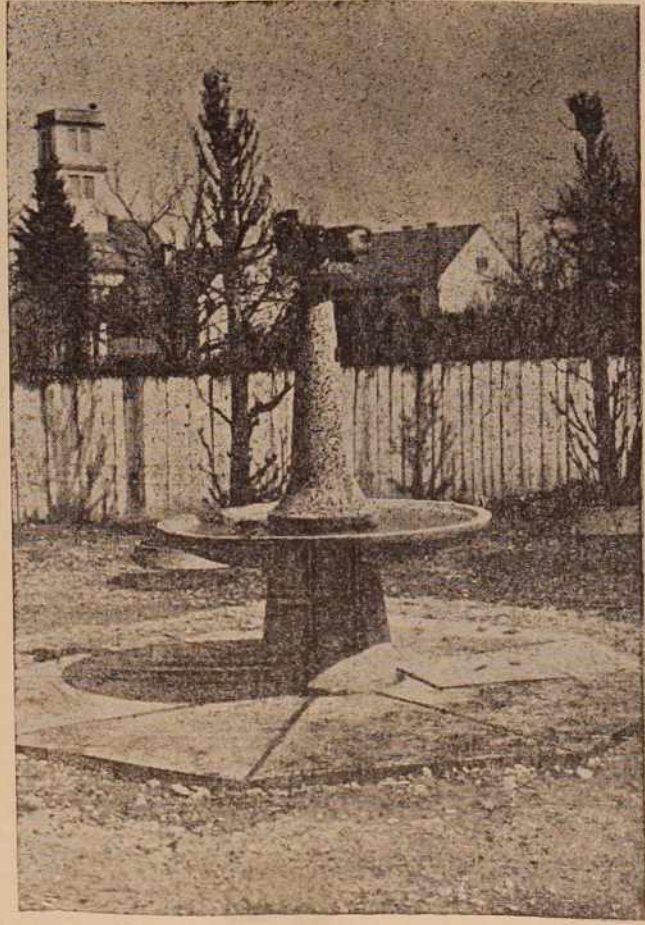
Ob tem je potrebno le zapisati, da predpisi o zaščiti pri delu niso zgolj nepomembna in nepotrebna formalnost, temveč tisti nujni ukrep, ki ga je potrebno izvajati, saj gre za zdravje ljudi, za ljudsko premoženje, za preprečitev velike gospodarske škode, ki jih take nesreče prinesejo, zato je taka malomarnost pri mlačvi izredno neodgovorna in predna ostre kritike! nc

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

Za repertoar pomurskih kinematografov prihodnjih dni lahko rečemo, da ustreza. V LJUTOMERU bo v soboto in nedeljo na sporedu ameriški barvni kinematografski film »OB RACUN NA ATLANTIKU« (Curd Jürgens, Robert Mitchum). Film prikazuje srečanje ameriškega rudarica in nemške podpornice v minuli svetovni vojni, njun boj in izid spopada. Je zanimiv in vreden ogleda, saj nas tudi marsičesa nauči. V LENDAVI bo od jutri do nedelje na sporedu ameriški kinematografski barvni film »TEKACI«, prihodnji tork in sredo pa švedski film režiserja Ingmarja Bergmana »NASMEH POLETNE NOČI« z Ullo Jakobson v glavni vlogi. Znan švedski režiser je pokazal v tem filmu izreden smisel za detajle, za odrtovanje človeških značajev in situacij in je mojstrsko, s plemenito jero, izvedel prenosel na filmski trak ljubezensko zgodbo, v kateri se poletna noč nasimha štirim parom. Film je prejel pred leti nagrado na filmskem festivalu v Cannesu, kritika pa ga je ocenila kot mojstrovino, za katero je značilno domotožje po izgubljeni sreči in iskanje brezskrbne srečne harmonije. Čeprav morebiti uporablja Bergman nekatere rekvizite veseloigre ali farse, ostaja v bistvu pri tem resen in njegovo delo v globinah in bistvu prevaja krepko zdravje in svetel optimizem.

V SLATINI RADENCIH bomo videli v nedeljo in ponedeljek ameriški barvni film »PRINC IGRALCEV«, prihodnji četrtek pa francoski film »JULICA SANJE«, ki sta oba vredna ogleda. V KRIZEVCIH PRI LJUTOMERU bo v soboto in nedeljo na sporedu ameriška barvna glasbena komedija »SEDEM NEVEST ZA SEDEM BRATOV«, prihodnjo sredo pa poljski film »PEPEL IN DIAMANT« režiserja Andrzeja Wajde. V filmu, ki je poln izrednih, vsebinsko upravičenih izrazov, zlasti kadar gre za poustvarjanje strasti in tragedije, nastopa tudi Ewa Krzyzanowska, ki je pravkar odigrala glavno vlogo v našem filmu »Vojna«. »Pepelel in diamant« je eden najbolj zanimivih poljskih filmov, njegov režiser pa sodi danes še med najbolj pomembne režiserje na svetu. Obnavna vojno in obdobje takoj po njej in pripoveduje malce zamotano zgodbo dveh mladih v prvih dneh po vojni. Po uspelem nastopu v tem filmu je dobila Ewa Krzyzanowska ponudbo tudi z Japonsko. Film si volja ogledati, saj ga kritika ocenjuje kot izredno filmsko delo.

Pri VIDMU ob Ščavnici si bodo ogledali v soboto in nedeljo duhovito francosko komedijo »OCKA, MAMICA, MOJA ŽENA IN JAZ«, v BELTINCIH pa v istih dneh ameriški barvni film »KLEOPATRA«. V Murski Soboti bomo videli za konec tega tedna ameriški barvni kinematografski film »TROJANSKA HELENA«. V nedeljni vlogi tega filma proizvajalca Warner Bros bomo spoznali prikupno italijansko filmsko igralko Rossano Podesta, v manjši vlogi pa tudi trenutno najbolj znano francosko igralko Brigitte Bardot. Film je za občinstvo privlačen tudi drugače, saj gre za izkosen zgodovinski spektakl, ki pa nima sicer z zgodovino mnogo skupnega — razen pravilice o lepi Heleni iz Troje, lesonem konju in obleganju mesta. Sledi bo sovjetski film »KRIZARKA VARIJAGE«, ki bo na sporedu v ponedeljek in tork. Prikazal nam bo junaštvo ruskih mornarjev v rusko-japonski vojni v začetku tega stoletja. Nakaar bo na sporedu italijansko-španski film »GROF MAKŠ« o

Vodnjak na ljutomerski trznici

IZBOLJŠATI NAGRAJEVANJE IN TRGOVANJE

PUZEVCI — Člani zadružnega sveta kmetijske zadruge Puzevci so si v nedeljo ogledali kmetijski gospodarstvi Kungota in Kidričevo. Zlasti z zanimanjem so si ogledali novo moderno sušilnico in pitanje telet v odprtih hlevih v Kidričevem.

PODGRADJE — Gasilci na Podgradju so v nedeljo proslavili 50-letnico obstoja društva in 15. obletnico osvoboditve. Izvedli so primeren kulturni program.

TESANOVCI — Gasilsko društvo v Tešanovcih je v nedeljo proslavilo 65. obletnico obstoja društva in 15. obletnico osvoboditve. Svečanost je bila popestrjena s primernim kulturnim programom. Ob tej priložnosti so položili vence na grobove žrtv NOB.

MURSKA SOBOTA — V soboto so na seji upravnega odbora Kmetijske poslovne zveze v Murski Soboti, katere so se udeležili tudi predstavniki kmetijskih zadrug, razpravljali o polletnem računu. Ugotovili so, da se je promet v prvem polletju povečal na 850 milijonov dinarjev, dohodek pa za 130 odstotkov v primerjavi z lanskim polletjem. Na seji pa je o pripravi na agrotehnični minimum poročal podpredsednik OLO Joško Slavič.

PRESIKA — Gostinsko podjetje »Jeruzalem« v Ljutomeru je pred dnevi odprlo v rudarskem domu v Presiki sodobno urejeno gostišče z delavsko menzo. Za prehrano v tej menzi se je prijavila večina preskiških rudarjev.

MURSKA SOBOTA — Tovarna mlečnega prahu v Murski Soboti ima že izdelane elaborate za gradnjo obrata za izdelavo sadnih sokov. Računajo, da bodo ta obrat dogradili v prihodnjih dveh letih. Letno bodo lahko predelali okoli 610 vagonov sadja.

LJUTOMER — V Ljutomeru so imeli v soboto in ponedeljek sejo sekretariata obč. komiteja ZKS, na kateri so obravnavali nekatera gospodarska vprašanja, predvsem pa so govorili o gradnji tekstilne tovarne, ki naj bi bila še letos dograjena. Ko so pregledovali uspehe pri izvajanju nagrajevanja po učinku in povečevanju produktivnosti, so ugotovili, da so nekatera podjetja pri tem precej napredovala. Zlasti obrtna podjetja kot je »Mizarstvo« in »Agrotehnika-servis«.

LJUTOMER — Na seji občinskega odbora Zveze borcev so med drugim govorili tudi o nadaljnjem zbiranju dokumentarnega gradiva iz NOB ter o organizacijskih vprašanjih.

KRIŽEVCI V PREKMURJU

V kmetijski zadruzi v Križevcih v Prekmurju je v teh dneh mlačev v širokem razmahu. Letos so se zadržniki bolj kot za mlaitnice, navduševali za kombajn. Tega pa zadruga letos še ni mogla kupiti, namerava pa ga prihodnje leto. Tako imata dve mlaitnici kar precej dela. Sicer pa so kooperanti križevske zadruge z letošnjimi donosi pšenice precej zadovoljni. Kako pa tudi ne, saj pri visokorodnih sortah skorajda niso zabeležili nižjega hektarskega donosa od 50 metrskih stotov, najvišji pa segajo celo preko 40 stotov na hektar. To pomeni, da je letošnji pridelek pšenice v primerjavi z lanskim skorajda za 30 odstotkov višji.

MOTVARJEVCI — Motvarjevska mladina je skupno s člani Socialistične zveze pred kratkim uredila cesto od Motvarjevca do Pordasincev. Opravili so okrog 300 prostovoljnih delovnih ur. Cesto bodo v kratkem posuli z gramozom.

SALOVCI — V nedeljo so imeli v Salovcih sejo zadružnega sveta, na kateri so razpravljali o letošnjem gospodarskem planu. Ugotovili so, da se je dohodek v prvem polletju v primerjavi z lanskim povečal za 70 odstotkov.

Zadružni svet pa je sklepal tudi o letošnjih investicijah v višini 25 milijonov dinarjev. Te potrebujejo predvsem za nakup kombajna in dveh traktorjev ter za gradnjo hleva, skladišč in garaž. Sklepali pa so tudi o spremembah tarifnega pravilnika. Tako bodo odslej vse zaposlene plačevali po enoti proizvoda.

Na nedavni seji delavskega sveta soboškega Agromerkurja so ugotovljali, da so dosegli v prvem polletju pri poslovanju zadovoljivo finančni rezultat — povečali so dohodek v primerjavi z lanskim letom za tri in pol krat. Tudi podatki o poslovanju posameznih odsekov so nakazali uspešno poslovanje. Tako je imel transportni odsek lani v prvem polletju za 1 milijon 800 tisoč dinarjev

Izdelki domače obrti pomemben del trgovske dejavnosti »Agromerkurja«

zgube, letos pa so ustvarili skoraj za 3 milijone dinarjev dohodka.

Člani delavskega sveta so menili, da so vzroki za lanskoletno zgubo pri transportnem oddelku med drugim tudi v dosedanjem načinu nagrajevanja, ki zaposlenih pri transportu ni stimuliral tako, da bi s čim manjšimi stroški prevozili čim več blaga. »Delavci se strinjamo z nagrajevanjem po učinku, samo da bo ob tem primerna tudi organizacija dela.« Tako so predlagali člani delavskega sveta iz posameznih odsekov. Organizacija dela v podjetju kot je Agromerkur pa ni lahka zadeva. V skladišču že sedaj poskušajo delo zjutraj razdeliti, toda nenadne oagonske pošiljke ali podobno postavijo dnevi razpored popolnoma na glavo. Struktura podjetja je taka, da je zaposlenih precejšnje število uslužbencev. Razmerje se bo znatno spremenilo šele takrat, ko bo zgrajen proizvodni obrat. Vendar so tudi ob sedanjih razmerah dovolj realni pogoji za plačevanje po učinku. Med drugim omenjajo številne reklamacije za odposlano blago, kakorost prevzema blaga. Po teh kriterijih bi bilo mogoče znatno izboljšati poslovanje. Člani delavskega sveta so sami navajali, da na primer pri odkupu jaje ni zaslediti pri posameznikih zadovoljive prizadevnosti. Za transportni

oddelek pa postopajo takole: šoferji naj bodo nagrajeni za prihranek pri gorivu, za prevožene kilometre in za zmanjšanje stroškov vzdrževanja vozila. Vse te probleme, ki so jih načeli v razpravi o polletnem gospodarjenju, so dali pod skupni imenovalec: izboljšati način nagrajevanja. Nekaj dni prej so to vprašanje načeli na sestanku sindikalne podružnice. Takrat so sklenili, da bodo pri določanju osnov za uvedbo nagrajevanja po ekonomskih enotah sodelovali prav vsi zaposleni. Novi sistem naj bi pripravili do septembra.

Dokaj obširna je bila razprava o poslovanju oddelka, ki predeluje jaje. Letos so odkupili za 70 odst. več jaje kot lani o se leto, toda finančni uspeh ni za toliko boljši, kar

pa ocenjujejo tako: boljše je zagotoviti si renome z dobrim poslovanjem kot pa gledati izključno na zaslužek. Tudi proizvodnost pri strojih za predelavo jaje ni zadovoljiva. Kapaciteta strojev je 30 do 40 tisoč jaje dnevno, očistijo pa jih le 15 tisoč. Osnovni vzrok za to je pomanjkanje prostorov. Čeprav sta se odkup in predelava jaje povečala, odkup ne poteka tako kot bi moral. Delavski svet je iz doseženega dohodka izločil 20 milijonov dinarjev kot komisijsko razliko kmetijskim zadrugam za odkupljena jaja. Tako je s kmetijskimi zadrugami tudi dogovorjeno. Člani delavskega sveta so omenjali nekatere špekulacije, ki se dogajajo pri odkupu jaje, česar so krivi v zadrugah le posamezniki, na

drugi strani pa se pojavljajo na terenu tudi zasebniki, ki odkupujejo jaja. Delavski svet je ob tem zavzel stališče, da je potrebno upravnim odborom kmetijskih zadrug in zadrugnim svetom pokazati take primere, ki škodujejo finančnemu uspehu kmetijske zadruge.

Iz celotnega gradiva zelo živahne seje pa je potrebno prav posebej poudariti to, kar se dogaja marsikateremu delavskemu svetu — namreč — da sklepa o investicijski opremitvi, ko je že kupljena. Čeprav ni šlo za milijone, je bilo odločno predsednikovo opozorilo, da delavski svet takih nakupov ne bo samo potrjeval, umestno. In še to: ob koncu seje so na predsednikov predlog glasovali, ali naj nekemu članu opravičijo zamudo ali ne! Presodili so, da izostanek ni bil opravičen. Na videz morda pretirano, toda očasih tudi potrebno.

-jm

NOVA SUROVINA — POVRTNINA

Letošnji odkup povrtnin in zelišč se je povečal še na plovce črnega bezga, ki raste v živih mejah ob robovih gozdov pa tudi drugod. V poštev pridejo le zreli plodovi, ki jih je treba obirati tako, da ostanejo na peclju, pri čemer je potrebno paziti na to, da se ne zmečkajo. Odkupna cena za bezeg je 25 dinarjev za kilogram.

Ze prejšnja leta in tudi letos so nekatere kmetijske zadruge kot kmetovalci pridelovali manjše količine kumarca,

gorčica si počasi utira pot. Letos so znašali posevki te rastline 13 hektarov, hektarski donos pa je bil od 800 do 1200 kilogramov na hektar, s čemer je bil dosežen boljši dohodek kot pri pšenici. Ker se seje gorčice februarja ali marca, pospravi pa že v juliju, je moč zemljišče izkoristiti še za nekatere krmilne rastline, tako da dobimo dvojni pridelek na leto. Letos so kmetijske zadruge plačevale gorčico po 140 dinarjev za kilogram.

Glede na to, da bo letos je-

delek cenijo na 150 ton. Za prihodnje leto pa inajo že pripravljeno uvoženo seme za proizvodnjo okrog 300 ton rdečega korenja.

Soboški Agromerkur bo pridelal letos tudi manjše količine dlakastega naprstca, ki ga rabi industrija zdravil. Pri vseh omenjenih povrtninah je moč skleniti pogodbe in si zagotoviti odkupno ceno.

Kljub temu, da bo sadje letos še kar dobro obrodilo, doslej kmetijskim zadrugam ni uspelo odkupiti nedozorelih jabolk, ki jih plačujejo od 5 do 6 dinarjev za kilogram, povpraševanje po jabolkih pa je v živilski industriji precejšnje. Ze letošnjo jesen, ko bo pričela delati umetna sušilnica v Murski Soboti, bodo potrebne čimvečje količine povrtnin. Zato računajo, da bi prihodnje leto proizvodnjo še povečali. Ob predvideni izgradnji obrata za predelavo povrtnin v Soboti pa se bo postavilo tudi vprašanje večje ekonomije, ki bi krila morebitne primanjkljaje proizvodnje povrtnin zadrugnih ekonomij in kmetovalcev.

Ribezovi nasadi na Razkrižju so bili med prvimi v Pomurju

za katere je na tržišču precejšnje povpraševanje. Predvsem zadruge Tišina, Radenci, Bogojina, Tešanovci, Murska Sobotina in Fokoveci so organizirale proizvodnjo kumarca. V Fokoveh pridelujejo letos kumarca na 1,5 ha zemlje. Tudi

seni pričela obratovati pri podjetju Agromerkur v Murski Soboti umetna sušilnica, so kmetijske zadruge in kmetovalci letos pridelali nekaj koruščastega poteršilja, zelene in poredga luka, predvsem pa rdečega korenja, katerega pri-

BOGOJINA — V zadružnem domu v Bogojini so pred kratkim uredili pisarno krajevnega odbora, poročno dvorano in prostor za ambulanto. V nove prostore se bodo vselili v teh dneh.

RAZKRIZJE — V ponedeljek zvečer so imeli na Razkrižju sestanek krajevnega odbora SZDL, na katerem so govorili o formiranju podružnic in sekcij. Na Razkrižju nameravajo ustanoviti sekcijo za kmetijstvo, solstvo, idejno in politično vzgojo ter družbeno samoupravljanje.

BODONCI — Minalo nedeljo so v Šoli v Bodoncih gostovali »Gorenjski fantje«. Udeležba je bila precejšnja. Enako gostovanje je bilo tudi v Salovcih in Mačkovcih.

Nekaznovani prekrški

Naš album prometnih prekrškov pričnemo s sliko, ki jo na naših cestah vidimo vsak dan. Kamera je zabeležila vzporedno vožnjo dveh kolesarjev. S klepetom sta si krajšala čas, avtomobilu, ki vozi za njima, pa sta ukradla prostor za prehitevanje. Zakaj vzporedna

PERSPEKTIVNI DRUŽBENI PLAN BELTINSKE OBČINE

Občinski komite Zveze komunistov Beltinci je na zadnji seji razpravljal o najpomembnejših smernicah perspektivnega petletnega družbenega plana gospodar. Razvoja občine za obdobje 1961—1965.

Komite je ugotovil, da bo v tem času investiranih samo iz lokalnih virov v gospodarstvo in družbeni standard okrog pol milijarde dinarjev. Računajo pa tudi na kredite iz splošnega in republiškega investicijskega sklada v znesku od 600 do 800 milijonov dinarjev. Če se bodo ta predvidevanja uresničila, za kar so trdno prepričani, bo investirano v naslednjih petih letih desetkrat več kot v preteklem obdobju.

Sklenili so, da bodo vsa razpoložljiva sredstva čim bolj koncentrirali, da bi tako dosegli večji učinek. Zato so omenjene investicije usmerili predvsem na izgradnjo tovarne potlega stekla, rekonstrukcijo strojne prilejstva, mehanizacijo in razširitev zmogljivosti gradbenega podjetja »Graditelj« in na nadaljnjo krepitev ekonomske in tehnične sposobnosti kmetijskih zadrug in kmetijskega gospodarstva.

Od večjih objektov družbenega standarda bo najpomembnejša dograditev zdravstvenega doma, ki bo eden najlepših in najmodernejših v severovzhodni Sloveniji, novogradnja osemletne izgradnje tridesetih družinskih stanovanj.

Do leta 1965 bo v črsti kooperaciji z urejenim vaškim kolobarjem na velikih površinah 50 odstotkov obdelovalne zemlje, v obliki kontrahaze, kjer bodo zadruge prispemale kmetovalcem umetna gnojila, semena, strojne usluge itd., ne bodo pa prevzele tudi odgovornosti za pridelek, bo nadaljnjih 30% kmetijskih površin.

Od vseh teh ukrepov se pričakuje, da se bo družbeni brutoproizvod povečal od dosedanjih 2 milijard na 8 milijard dinarjev letno. Tudi narodni dohodek se bo v naslednjih petih letih povečal za štirikrat.

Ta gospodarski napredek bo v enakem razmerju zagotovil tudi porast osebne potrošnje in blaginje prebivalcev občine Beltinci. A. K.

Mariborski teden na razpotju?

O letošnjem Mariborskem tednu sodijo, da ni v skladu z vsebino, ki so jo napovedali. Sama razstava je običajen prikaz proizvodov, predvsem gospodarskih organizacij iz mariborskega okraja in nima ničesar skupnega z naslovom: »Clovek — družina — komunala. Prav ta razstava pa je pokazala, da se bo moral Mariborski teden odločiti za specializirane razstave, ki bodo zanimive tudi za druge predele republike in celotne države. Razsvaro pa je lepo dopolnila modna revija, na kateri so sodelovala skoraj vsa jugoslovanska konfekcijska podjetja.

Ob številnih izjavah, mnenjih in pripombah je moč soditi, da bo Mariborski teden prihodnje leto spremenil dosedanje vsebino in se bo specializiral le na določene predmete

62 ha pšenice v kooperaciji

V nedeljo so imeli v V. Polani sestanek krajevnega odbora SZDL, na katerem so govorili o pripravi na bližnje zbornice volivcev. Tako so razpravljali tudi o planu jesenske setve v pogodbenem sodelovanju ter predlagali nove člane poravnanih svetov.

Kljub temu, da je obetal naslov razstave nekoliko več kot je bilo moč videti, je bil tudi letos na Mariborskem tednu zadovoljiv obisk.

Kakor so ugotovili, bodo jeseni zasejali v pogodbenem sodelovanju 62 hektarov pšenice. Na seji pa so tudi predlagali, naj bi volivci pomagali s prostovoljnimi deli pri urejanju učiteljskih stanovanj

vožnja ni varna, menda ni treba razlagati, saj ve to prav vsak kolesar, pa tudi pogoste prometne nesreče nam ne priporočajo take vožnje. Ta prekršek je še hujši zato, ker se kolesarja približujeta križišču, razen tega pa je njun klepet popolnoma zaglušil ropot zadaj vozečega avtomobila.

Menda našim bralcem ne bo težko ugotoviti, da je bila naša slika posneta v Murski Soboti, morda se bo pa celo kdo spoznal na sliki. Ta dva in tudi drugi si bodo zapomnili, da je vzporedna vožnja prepovedana in nevarna.

Pogled na razstavišni prostor Mariborskega tedna (slika levo)

Olimpijada se naglo bliža in to se pozna na vseh nastopih naših sportnikov. Nekateri se še borijo za norme, mostva pa v zadnjem času ostreje trenirajo, da bi dosegla v olimpijskih dnehi čim boljše forme.

Nogometni so pripravili prvo generalno v zaključnih pripravah pred odhodom v Rim. V Beogradu so se srečali z reprezentanco Tunizije, ki pa ni bila težak nasprotnik. V tej tekmi so igrali le kandidati za olimpijske igre. Rezultat 7:0 je sicer visok, toda naši nogometaši kljub temu še niso pokazali zadovoljive igre. Do olimpijskih iger bo potrebno preleteti še mnogo poti, če hočemo spet prinesli domov kakšno olimpijsko kolajno.

Tudi plavalci se v zadnjem času pošteno trudijo, da bi dosegli olimpijske norme. Doslej imata namreč vizo za Rim le Rogušič in Kocmur. Ostali bodo preizkusili svojo moč še v trboveljskem bazenu, ker velja voda v tem bazenu kot manj težka kakor v ostalih naših bazenih s sladko vodo, zato je tu lažje doseči rekorde.

Druga nedelja v avgustu pripada gorskim dirkam na ljubljenu. V Trzinu so doslej zabeležili udeležbo desetih držav in tako računajo tudi letos na ljubljenskih vzpetinah na ostre borbe. Nastopil bo tudi rekorder ljubelske proge Avstrijec Pruckner, ki baje še ni pokazal vseh svojih sposobnosti, poleg njega pa bo nastopil še njegov rojak Prach. V nedeljo, ko bodo utihnili motorji vseh kubikov nad Trzinom, bo ugibanj konec in zmagovalci bodo prejeli Nagrado Ljubelja 1960.

Stadion v Maksimiru je bil pretekli teden prizorišče ostrih spopadov med najboljšimi jugoslovanskimi atleti. To je bilo 16. povojno atletsko prvenstvo Jugoslavije, ki je prineslo nekaj novih državnih rekordov. Vse prisotne je presenetilo, da so med prvimi prihajali na cilj atleti, ki jih, lansko leto še noben ni poznal. Na prvenstvu so atleti dosegli kar 17 novih rekordov prvenstva, dva rekorda pa sta bila izenačena. Slovenski predstavniki so na tekmovanju dosegli zelo lepe rezultate, saj so osvojili sedemnajst prvih mest, devet drugih in osem tretjih, kar je najboljši rezultat med republikami. Čeprav je letošnje atletsko prvenstvo prineslo precej novih rekordov, pa atleti še vedno niso dosegli rezultatov, ki so potrebni za Rim. Prvenstvo je minilo brez večjih presenečenj in so si tekmovalci razdelili mesta tako kot je bilo pričakovati.

Te dni se bo v Londonu začelo žensko evropsko prvenstvo v veslanju, na katerem bodo sodelovale tudi naše tekmovalke. Ekipe Argo iz Izole je že odpovala in bo na prvenstvu nastopila v disciplini četverec s krmarjem.

OBVESTILO

V ponedeljek se prične v M. Soboti tečaj za rokometne sodnike. Tečaj organizira okrajni rokometni odbor, ki sprejema tudi prijave.

Okrajni rokometni odbor

Jubilej konjskega kasaškega športa v Ljutomeru

Letos praznuje Konjeniški klub v Ljutomeru 85 let obstoja konjskega športa. Vzreja hitrega konja v ljutomerski občini sega še več let nazaj. Ze pradedje naših kmečkih konjerejev toplokrvnih konj so redili pasmo konj, s katerimi so morali voziti vino iz ljutomerskih goric svojim takrat vladajočim fevdalcem v razne gradove in celo v Benečijo ter so ta vozniki posel uredili mnogo hitreje kot njihovi sosedje, konjereji iz okolice Ptuj in Središča ob Dravi. Tudi pri slovesnih gostijah so se odlikovali naši hitri konji, da so čimprej pripeljali nevesto in ženina domov.

Kasaško oziroma dirkalno društvo so ustanovili v Ljutomeru leta 1875. Med prve, že vse pokojne ustanovitelje štejejo graščaka Avgusta Senkele iz Lukavec ter kmete Alojza Ferencza, Filipa Vaupotiča, Franca Nemca in Misleta iz Hrastja-Mote. Med poznejše rejce, ki so že vzgajali potomce ameriških kasašev, pa družine Mihala Filipiča, Joška Vaupotiča, Alojza Novaka in Petovarja.

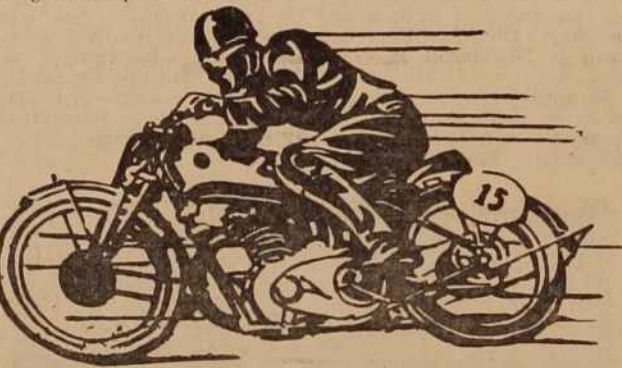
Prva kasaška dirka je bila na cesti iz Križevca do Ljutomera. Proga je bila dolga 6 km. Takrat so vozili le dvo-

vpregi na takozvanih »španjkihi«.

Prvi ameriški kasaš-plemenjak BROWN je prišel v Ljutomer že leta 1895. Njegov zaročnik je pokazal, da so njegovi potomci daleč prekašali v teku ali kasu vse ostale pasme. Prva potomka tega zrebca kobil Minka je postavila na dirkah že takrat hitrostni rekord 1,39 na km. Naši konjereji so imeli mnogo let zelo težko stališče, ker so nekateri nasprotovali uvedbi ameriškega kasaša. Sele po letu 1905 je odpor proti Amerikanu začel popustati, ker so posebno vojaške oblasti priznale, da je kasaš kot pasma za vojaške namene enakovreden drugim toplokrvnim konjem. V tej dobi so ustanovili v Lju-

Puča ni uspela

V nedeljo je odigralo nogometno moštvo Pušče prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v Mariborsko nogometno podzvezo. Kljub domačemu terenu je bil »Partizan« iz Rač premočen nasprotnik za Puščo in je zmagal z rezultatom 3:1. Nobenega upanja ni, da bi Pušča v povratnem srečanju v Račah zmagala s 3:0, kar bi ji šele omogočilo sodelovanje v višjem razredu. Tako lahko že zdaj trdimo, da bo Pušča tudi prihodnjo sezono igrala med klubi Pomurske nogometne podzveze.

Pred velikimi motornimi dirkami

V perspektivnem načrtu: gradnja poslovnih prostorov, garaž in pralnice — Pomurje bo dobilo tudi prvo spedyway stezo — Povečana skrb za vzgojo motoristov in vozačev — Na velikih motornih dirkah, ki bodo v Murski Soboti v nedeljo, 21. avgusta, se obeta množična udeležba ekip iz vseh slovenskih mest in čista konkurenca.

Delovanje soboškega Avtomoto društva je v zadnjem času močno pridobilo na uspešnosti in poletu. Predvsem opazimo večjo skrb za strokovno vzgojo članstva, zlasti vozačev motornih vozil. Društvo je letos precej povečalo vozni park, s čimer si je ustvarilo tudi solidne pogoje za uspešno strokovno-vzgojno delo. Letos je priredilo že tri tečaje za strokovno usposabljanje obveznikov predvojaške vzgoje in drugih kandidatov za vozače motornih vozil, lani pa je organiziralo tak tečaj tudi za

oficirje in podoficirje JLA. Društvo je odstopilo domači MDB, ki dela na trasi severne magistrale, novi moped in s tem omogočilo izvedbo ustreznega tečaja za brigadirje. Za razvoj motorističnega športa, za katerega je v Soboti in v Pomurju sploh vedno večje zanimanje, pa mnogo obetajo tudi društveni načrti, v katerih zavzemata brez dvoma prvo mesto gradnja poslovnih prostorov, garaž in pralnice, v perspektivi pa tudi spedyway steze, ki jo namerava urediti, brž ko bodo za

tomeru prvo zadrujo za rejo dirkačev in pozneje zadrujo za vzrejo žrebet v Križevcih, ki je imela svoje nove hleve in pašnike na Cvenu pri Ljutomeru. Ti zadruzi sta na pobudo kasaškega društva kupili par čistokrvnih kasaških kobil. Se do danes se je ohranilo potomstvo teh kobil. Narasčaj teh je šel po ljutomerski okolici, po Sloveniji, po drugih republikah naše države in celo v inozemstvo, tako, da je ljutomerska občina prava zibelka kasaške konjereje in kmečkega konjskega športa. V prejšnji Jugoslaviji se je z vso marljivostjo zavzel pok. Hinko Drvenik iz Ljutomera, velik ljubitelj konj, za kasaške konje in priredil 1. 1919 prve konjske dirke v novi državi in je bila to narodna manifestacija, ko prvič svobodno plapolale slovenske zastave nad dirkališčem na Cvenu. L. 1929 je takratna oblast kupila 3 prvovrstne ameriške kasaš-plemenjake in tako po prvi svetovni vojni zopet postavila kasaško konjerejo na noge.

Konjeniški klub v Ljutomeru prireja vsako leto za boljše vzrejo in lepši konjski eksterier 2 do 3 konjske dirke. Za 85-letnico, ki jo bo praznoval 21. avgusta letos, pa pripravljajo velike dirke z jugoslovanskim kasaškim derbijem.

V. P.

Mali OGLASI

VINOGRAD, sadovnjak in gozd v skupni izmeri 72 a na Ruškriškem bregu zaradi starosti prodam na licitaciji dne 21. avg. 1960 ob 14. uri. Interesenti naj se javijo pri Tomazu Beloviču, Safarsko, pošta Ljutomer. M-880

POSLOPJE iz opeke, ki se more preurediti v stanovanje, s primernim delom dvorišča, ugodno prodam. Lendava, Partizanska ul. št. 36. M-874

VISOKOPRITLICO HISO, solidno zidana, takoj vseljava, ob avtobusni postaji v lepem kraju Slovenskih goric (v kraju je tudi zdravniški), ugodno prodam. Nedelje, Razlagova 25, Maribor. M-879

POHISTVO v dobrem stanju, ugodno prodam. Našlov v upravi lista. M-877

KMETIJSKI VOZ skoraj nov, srednje težki, s senčniki leštevami, za vsako vožnjo sposoben, in srednje veliko povoznost vseh kultur, prodam. Informacije daje: Steljan Kuhar, krojač, Petanjci, p. Tišina. M-876

Tedenski KINO

Petek, 12. avgusta — Klara Sobota, 13. avgusta — Lijana Nedelja, 14. avgusta — Demotrij Ponedeljek, 15. avgusta — Marija Torek, 16. avgusta — Rok Sreda, 17. avgusta — Radivoj Četrtek, 18. avgusta — Helena

DAROVALCI KVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V M. SOBOTI

OD 1. DO 6. AVGUSTA 1960

Rozalič Bohar — drugič, iz Vadarec, Leonold Brantia — sedmič, iz G. Crnce, Marija Bagaršč — petič, iz Avdonja Bukvič — šestič, obe iz Tropovec, Marija Hanžel — trojič, iz Ljutomera, Jožef Celec iz Radovec, Terenija Janot iz M. Sobote, Justina Volf, Anton Gjergjek, Marija Gjergjek, Gizela Horvat, Terenija Šudl, Avgustina Dervarič, Frančiška Dervarič, Angela Vlač, vsi iz Vadarec.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobota

Nova rokometna liga?

Pred nedaonom je Okrajni rokometni odbor v Murski Soboti prejel od »Partizana« iz Slovenj Gradca dopis o ustanovitvi posebne rokometne lige. Predlog je zares zanimiv in se okrog njega sučejo številni pogovori.

V tej ligi naj bi tekmovali klubi iz mariborskega, celjskega in murskosoboškega okraja. V ligi bi sodelovalo osem moštev, s tekmovalcem pa bi pričeli že jeseni. Ob koncu prvenstva bi se naj igrale kvalifikacije za ostop, kajti zadnji dve moštvi bi izpadli iz nadaljnjega tekmovanja. Na kvalifikacije bi poslal osak okraj po eno moštvo (skupaj torej tri moštva), dve bi se pa kvalificirale v ligo.

Sporazumno z Rokometno zvezo Slovenije bi se dalo urediti, da bi prvak te lige avtomatično vstopil v republiško ligo.

Ta predlog je posebno ugoden za pomurske rokometake, ki bi na ta način imeli svoje predstavnika v precej močnejši ligi, kar bi močno dignilo kvaliteto rokometu pri nas. Kakšen odmev bo našel ta predlog med ljubitelji rokometu, je še uprašanje, psekakor pa bi bila ta liga velika pridobitev za Pomurje.

Okrajni rokometni odbor namerava 13. avgusta prirediti izlet rokometasev k brisadirjem v Lenartu, kjer naj bi odigrali rokometno tekmo.

B. R.

TVD „PARTIZAN“ RAKIČAN in NK „GRAFIČAR“

bosta priredila 14. avgusta 1960 ob 13. uri v rakičanskem parku tradicionalni

»PLES POD GABRI«

Jedila in pristna štajerska vina pripravljena!

BOGAT SREČOLOV!

Igra kvartet »Pohorski fantje«!

Vabljeni!

RADIJSKI PROGRAM

Nedelja

8.00 Mladinska radijska igra — Aleksander M.: Dečki z Rdečo obalo; 9.05 Z vedro glasbo v novi teden; 10.00 Se pomnite, tovariši! — F. Strekelj-Krepki: Za golo življenje; 10.30 Zbor iz samospevi Jurija Flajšmana; 10.45 Radi bi vas zabavali; 11.30 Zvočne Krčevke: Nočna vožnja od Dubrovnik v Split (reportaža); 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.: 13.30 Za našo vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.: 15.30 J. Gregore: Melodije srca (odlomki iz operete); 15.45 Melodije za vas; 16.45 Skladbe Borisa Franka izjavjo Zadovoljni Kranjci — 17.00 Sledvajset minut športa in glasbo; 20.00 Glasbeni variete; 21.00 Športna poročila; 21.10 Ralph Vaughan Williams: Londonska simfonija; 22.15 Ples ob radijskem sprejemanju; 23.10 Koktajl pred polnočjo; 23.50 Prijeten počitek!

Ponedeljek

8.05 V ritmu tanga; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani — Thornborn Egner: Reparji iz Kardemomma; 8.35 Odmevi na letošnje mladinske pevске revije; 9.00 Zvočni mozaik; 10.10 S sprejemnikom na dopust (spored zabavnih zvokov); 11.00 Dvospetvi iz Beethovenovega Fidelia; 11.15 Naš podlistek — M. Maltz: Doktor Pygmalion — I.; 11.35 Skladbe za hardo igrata Jelica Periot-Petrogradi in Jože Pikal; 12.00 Onolndne za Vašim kvintetom; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Sušteršič: Se o prebrani dnujdi; 12.25 Zabaven opelodniški spored; 13.30 Pesmi in plesi raznih narodov; 14.00 Glasbene razglednice; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 P. I. Čukovski: Mozartiana, orke-

stralna suita; 15.40 Dalmatinske in hrvaške pesmi; 16.00 Naši popotniki na tujem — dr. Henrik Neubauer: Leningrad in njegove znamenitosti; 16.20 Igra violini Rok Klopčič; 16.40 Parada plošč; 17.10 Sferjem na poti; 18.00 Operne melodije; 18.40 Kulturni globus; 20.00 Trikrat deset; 20.30 L. M. Škerjanc: Sonetni venec; 22.15 Iz naših studiov; 23.10 Nočni akordi; 23.50 Prijeten počitek!

Torek

8.05 Jutranji spored solistične glasbe; 8.30 Od valčka do cha-cha; 9.00 Poje Planinski oktet iz Maribora; 9.20 Cesar Franck: Simfonija v d-molu; 10.10 Glasba z Elizejskega poljana; 11.05 V ritmu Latinske Amerike; 11.30 Oddaja za otroke — a) Naš novinar na poti okoli sveta, b) Otroci pojo; 12.00 Iz folklorne skicirke Tomčka Maroltova; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Jelka Hočvar: Zakaj izkopavamo krompir za seme čimprej? 12.25 Pet pevcev — pet popevke; 12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja; 13.30 Naši pevci v raznih operah; 14.10 Komorni zbor RTV Ljubljana, p. v. M. J. Skobernetta; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 V duhu in volji; 16.00 Lisi iz domače književnosti — Stevan Raičkovič: Pesmi; 16.20 Orkester Londona; 16.40 Simfonija št. 5 v C-duru — N. Rimski-Korsakov; Car Sultana; 17.10 Razgovor z volivci; 17.20 Parada plošč; 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 18.15 Od plesišča do plesišča; 18.30 Cirovec in zdravje; 20.00 Poje zbor primorskih študentov »Venko Vencovics« — Dirigent Anton Nanut; 20.30 Radijska igra — Gerhard Rasmussen: Stotnik je bil temeljit; 21.38

Ivo Petrič: Divertimento; 21.48 Majhni zabavni ansambli; 22.15 Popevke se vrstijo; 22.40 Jazz; 23.10 Nočni komorni koncert del Roberta in Claze Schumann.

Sreda

8.05 Crnske duhovne pesmi; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani — Thornborn Egner: Reparji iz Kardemomma; 8.35 S sprejemnikom na dopust (spored zabavnih zvokov); 10.10 Felix Mendelssohn: Simfonija št. 4 v A-duru italijanske; 10.42 Johann Sebastian Bach: Brandenburgski koncert št. 4 v G-duru; 11.00 Zvočna panorama; 11.30 Odlomki iz opere Majka noč skladatelja N. Rimskega-Korsakova; 12.00 Josip Ipavoc-Filip Bernard: Možček, balotna suita; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Marita Gosar: Priprava zemlje za obnovo sadovnjakov v sadjarski skupnosti; 12.25 Mhiški napeti; 12.40 Otroci pozdravljajo; 13.30 Nekaj domačih napetov; 13.50 Nekaj popularnih melodij iz orkestralne glasbe; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Zabavni potpuri — 15.40 Italijanske popevke 16.00 Novost na knjižni polici — I. Bédier: Romani o Tristanu in Izoldi; 16.30 Koncert po željah; 17.10 Deset minut iz naše bolnice; 17.30 Parada plošč; 18.00 Kulturna kronika; 18.20 Mali koncert; 18.45 Radijska univerza — Stjepan Han: Humanizacija delovnih odnosov; 20.00 Antonin Dvořák: Rusalka; 22.15 Plesna glasba z veselo srca; 23.10 Izjava za vas; 23.50 Prijeten počitek!

Četrtek

8.05 Leo Delibes: Silvilja, baletna suita; 8.30 Naši glasbeni uspehi v

preteklem šolskem letu; 9.00 Izbrali smo za vas; 9.40 Zbor in ansambel Joža Vlahovič iz Zagreba; 10.10 Od melodije do melodije; 11.30 Oddaja za ciebane a) Janez Svajncar: Trije fazančki, b) Glasbena slikanica za ciebane; 12.00 Poje Ženski vokalni kvartet; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Lojze Hrček: Varnost odbire vinske trte; 12.25 Zabaven opelodniški spored; 13.30 Popularne skladbe; 13.50 Vodri zvoki; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Iz svetovne književnosti — George Stein: Dos amigos; 16.20 Kopalec v zabavo; 17.10 Pedeset minut turizma in melodij; 18.00 Iz oper, ki jih malo poznamo; 18.30 Sport in športniki; 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napetov; 20.50 Novi prevodi iz Lamontova (literarna oddaja); 21.30 Iz Schubertove skicirke; 22.15 Znam pevc zabavne glasbe; 22.40 Moderna plesna glasba; 23.10 Nočni koncert.

Petek

8.05 Trije orkestralni operni odlomki; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani — Thornborn Egner: Reparji iz Kardemomma; 8.35 Iz filmov in glasbenih revij; 9.00 Glasbeni variete (ponovitve); 10.10 Preludiji za klavir; 10.40 Od popevke do popevke; 11.00 Kvintet Potepuhi; 11.15 Naš podlistek — M. Maltz: Dr. Pygmalion — II.; 11.35 Stanko Premrl: Simfonietta; 12.00 Dobra volja je najboljša — Spored pesmi za otroke; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Jože Spavring: Kemni ozimni dosevki; 12.25 Plesni zvoki z orke-

strom Michael Jaky; 12.40 Domači napeti izpod zelene Pohonja; 13.30 Melodije po vašem okusu; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Arjeje iz Puccinijevih oper; 15.40 Zbor RTV Zagreb; 16.00 Humoreska tega tedna — Gitica Jakopin: Mi imamo vse; 16.20 Parada plošč; 17.10 Razgovor z volivci; 17.20 L. van Beethoven: Koncert za klavir in orkester; 18.00 Ciganski napeti; 18.15 Lovski kvintet godbe LM; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.00 Zabavni orkester Roberto; 20.15 Tedenski znanstveni pregled; 20.30 Balet skozi stoletja — VIII. oddaja — Reinhold Gliere: Rdeči mak; 21.15 Oddaja o monju in pomorščakih; 22.15 Od ombla do big banda; 23.10 Deset minut z orkestrom Edia Barolaya; 23.20 Pojte z nami! (posebna oddaja radija BBC); 23.50 Prijeten počitek!

Sobota

8.05 Dunajski valčki; 8.20 Pionir-

Radio Murska Sobota

SOBOTA

17.00 Naš sobotni spored; 17.15 Obvestila in reklame; 17.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.

Nedelja

12.00 Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila in reklame; 12.15 Odlomki v madžarskem jeziku; 12.40 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.

Torek

17.00 Lokalna poročila, obvestila

in reklame; 17.15 Oddaja v madžarskem jeziku.

ČETRTEK

17.00 Lokalna poročila, obvestila in reklame; 17.15 Oddaja v madžarskem jeziku; 17.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.

Radio M. Sobota prenaša dnevni spored RTV Ljubljana od 5.00 do 8.00 in od 15.00 do 23.00 ure. Ob nedeljah in praznikih pa od 6.00 do 23. ure.

Delavski svet Tovarne perila in pletenin „MURA“
v Murski Soboti

razpisuje dve štipendiji:

1. štipendijo

za študij na medicinski fakulteti;

1. štipendijo

na višji stomatološki šoli v Mariboru.

Interesenti naj vložijo prošnje na upravo podjetja
31. avgusta 1960.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri
CZP »POMURSKI TISK« v MURSKI SOBOTI

razpisuje naslednja delovna mesta:

- ADMINISTRATORKE V TAJNISTVU PODJETJA
- REFERENTA V ODDELKU ZA SPLOŠNO IN KADROVSKO SOCIALNO SLUŽBO
- ADMINISTRATORJA - KORESPONDENTA V GOSPODARSKO-KOMERCIALNEM SEKTORJU
- TEHNIČNEGA ADMINISTRATORJA V TEHNIČNO-PROIZVODNEM SEKTORJU
- OBRATNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji pod:

- končana administrativna šola, obvladanje strojepisja in stenografije;
- končana administrativna šola ali nižja srednja šola z daljšo prakso v administrativni službi;
- končana ekonomska srednja ali nižja srednja šola s prakso v gospodarski organizaciji;
- končana ekonomska srednja šola ali nižja srednja šola s prakso v gospodarski organizaciji;
- končana ekonomska srednja šola s prakso v gospodarskem knjigovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe takoj ali po dogovoru.

Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite upravi podjetja najpozneje do 15. avgusta 1960.

Mlinsko podjetje Murska Sobota

razpisuje naslednja delovna mesta:

- FINANČNEGA KNJIGOVODJE — honorarno
- VAJENCA PEKARSKE STROKE

Pogoji:

Pod točko 1. ustrezna šolska izobrazba z nekaj let prakse, osebni prejemki po dogovoru, nastop takoj;
Pod točko 2. uspešno končana osemletka, osebni prejemki po Uredbi o nagradah vajencev in tarifnem pravilniku podjetja, nastop takoj.

Prošnje je treba poslati na upravo podjetja do 17. avgusta t.l.
O-893

Kmetijska zadruga RACE pri Mariboru

sprejme v službo dva moška:

KONJARJA in krmilca mlade živine

Samsko stanovanje na razpolago. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po učinku dela.

ČESTITKA

Stefanu Kranjcu in Mediki Kolmanič, želi na njuni novi žoljenjski poti vse najboljše sestra Marija in ostali domači.

DEKLE ZA KMEČKA DELA sprejemem takoj. Franc Mežan, Zagorje 25, Bled.

PREKLIC

Podpisana Marija Gabor iz Odranec št. 185 preklicujem vse neresnične besede, ki sem jih razširila o Ani Dominko, Odranci št. 182. Prepričala pa sem se, da so bile govoriče neresnične. Obenem pa se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Marija Gabor.

OB OBČINSKEM
PRAZNIKU
G. RADGONE
ČESTITAJO!

Zadružno vinarstvo Brda

Dobrova pri Novi Gorici

sprejme takoj na sezonsko delo ali v stalno službo

30 delavcev

na kmetijska dela in na dela v gradbeni-

štvu. Vsa dela se obračunavajo na akord.

stanovanje v skupnih ležiščih zagotovljena.

Potne stroške povrnemo.

Podružnica Narodne banke v Murski Soboti

razpisuje

- DELOVNO MESTO ŠTEVCA;
- VEČ DELOVNIH MEST ZA BANČNE USLUŽBENCE V DRUŽBENEM KNJIGOVODSTVU.

Pogoji: Pod točko 1. nižja srednja šola

Pod točko 2. popolna srednja šola

Interesenti naj pošljejo prošnje za sprejem do 25. avgusta upravi podružnice Narodne banke v Murski Soboti.

O-892

GRADBENO PODJETJE »GRADBENIK« IZOLA

sprejme večje število

visokokvalificiranih, kvalificiranih, polkvalificiranih
ZIDARJEV
in nekvalificiranih
DELAVCEV

za gradbišča v Kopru, Izoli in v Piranu.

Pogoji ugodni. Delavce sprejemamo do konca avgusta.

KMETIJSKO POSESTVO v izmeri 2 ha v Drakovcih št. 21 pri Mali Nedelji, prodam. Ponudbe sprejema Ivo Vauda, Maribor-Studenci, Sokolska 20. M-895

VINOGRAD in gozd v izmeri 1 oral in malo rabljen voz, dobro ohranjen, na Razkrižju, ugodno prodam. Katarina Hodžet, Safarsko 36, p. Ljutomer. M-881

DRVARNICO v izmeri 6 x 4 m, obito z deskami, z opeko krsto, ostrešje spodobno za hišo, ugodno prodam. Kupci naj se zglasijo v gostilni »Dunaj« Kapela, p. Sl. Radence. M-875

UPRAVNI ODBOR Trgovskega podjetja »Center« Lendava razpisuje delovno mesto: POSLOVODJE v Prodajalni »Jelka« v Kobiližu. Pogoji: visokokvalificirani delavec v trgovini ali kvalificirani delavec v trgovini s 7-letno prakso. Nastop službe s 1. septembrom 1960. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 20. t. m. na upravni odbor podjetja.

ZIDNO OPEKO — volake cca 500 kem. prodam. Dervarič, Gregorčičeva 37, M. Soboti. M-896

UCENKO za fotografsko stroko sprejemem takoj. Fotograf Bračko, Slatina Radenci. M-882

NA CESTI od Murske Soboti do Ljutomora sem izgubil avtomobilsko stranico (rdeče poharvano iz pločevine). Poštenega najditelja prosim, da jo odda v Gasilskem domu, Murska Soboti. M-883

KUPIM stabilni motor znam. »Dutze« 6-8 KS, benzinski. Ponudbe poslati na naslov: Miha Colner, Novo mesto, Trdnova 14. M-890

POTREBUJEM 25.000 din enoletnega posojila. Plačam 15 odst. obresti. Ponudbo na upravo lista. M-894

Najboljša svetovno priznana sortna
vina vseh vrst proizvaja

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO
Gornja Radgona

Vsa v gradbeno stroko spadajoča dela

opravlja solidno in poceni

GRADBENO PODJETJE
GORNJA RADGONA

Vedno svež kruh in
pecivo Vam nudi
PARNA PEKARNA
Gornja Radgona

Cenjenim potrošnikom nudimo vse vrste
industrijskega in drugega blaga v svojih poslovalnicah po konkurenčnih cenah

Trgovsko podjetje

„DOM“

Gornja Radgona

Zdravje je prvo, zato uživajte zdravilno

RADENSKO

SLATINO

Zdravilišče Slatina Radenci

Ob občinskem prazniku Gornje Radgone
čestita kolektiv

VODNE SKUPNOSTI

Sekcija za Muro

Kakovostne opečne izdelke raznih vrst izdeluje

Gornjeradgonska opekarna
Gornja Radgona

S svojimi mesnimi izdelki se priporoča kolektiv

MESOIZDELKI GORNJA RADGONA

VSAK DAN SVEŽE MESO!

Potrošniki! Solidno boste postreženi pri
TRGOVSKEM PODJETJU

„SLOGA“

Gornja Radgona

Lesno industrijsko podjetje MARIBOR, združena podjetja: LIP Maribor z obrati „OPREMA“, tovarna furnirnega pohištva, tovarna pohištva-kuhinj Maribor, čestitajo ob občinskem prazniku občine Gornja Radgona

Kupujte naše izdelke!

ELRAD

Gornja Radgona

VOZNI RED

ZA MEDKRAJEVNO AVTOBUSNO PROGO SLATINA RADENCI — RADGONA —
MURSKA SOBOTA — ČRNCI

A	C	B	D		A	B	D	D
Postaje								
6.25	11.00	13.50	15.00	M. Soboti — Trg zmage	6.20	7.50	13.10	14.40
6.26	11.01	13.51	15.01	M. Soboti — gimnazija	6.19	7.49	13.06	14.39
6.32	11.07	13.57	15.07	Murski Črnci	6.13	7.43	13.00	14.33
6.35	11.10	13.40	15.10	Tišina	6.10	7.40	12.56	14.30
6.39	11.14	13.44	15.14	Zg. Petančci	6.06	7.36	12.52	14.26
6.43	11.18	13.48	15.18	Sp. Petančci	6.02	7.32	12.48	14.22
6.46	11.21	13.51	15.21	Slatina Radenci	5.59	7.29	12.45	14.19
6.49	11.24	13.54	15.24	Šratovec	5.56	7.26	12.42	14.16
6.52	11.27	13.57	15.27	Mele	5.53	7.23	12.39	14.13
6.55	11.30	14.00	15.30	Gornja Radgona	5.50	7.20	12.35	14.10
	11.35			Podgrad			12.30	
	11.40			Lutverci			12.25	
	11.45			Segovci			12.20	
	11.50			Apnače			12.15	
	11.55			Črnci			12.10	

Vozni red velja od 1. septembra 1960 do preklica.

Avtobus vozi samo ob delavnikih, in to v času šolskega pouka, od 1. septembra do 30. junija.

URANSKO MESTO V SRCU AFRIKE

Uranska ruda pri Sinkolobve v Gornji Katangi je omogočala proizvodnjo prvih ameriških atomskih bomb. Prvi tovorni uranove rude iz tega kraja so prispeli v ZDA v začetku l. 1941. S pomočjo te rude so začeli ameriški strokovnjaki proizvoditi uran 235 in plutonij 239. Opreznost je bila velika. Slo je tako daleč, da je moralo izginiti tudi ime mesta Sinkolobve, ki ga Belgijci na kratko imenujejo »Sinkov«. Prav v tistem času so v ZDA natisnili zemljevid Konga in s teh zemljovidov je bil Sinkolobve črtan.

Rezerve uranove rude v Sinkolobvi so tolikšne, da so jih nekaj časa smatrali za neizčrpne. Pomembno je tudi to, da obstoji okrog 30 različnih uranovih spojin, od katerih ni

mogoče nekaterih najti nikjer na svetu. Do letos so imeli Belgijci z ZDA pogodbo, po kateri so morali dati 75% uranove

NJIVE, IMENOVANE »PRAVDARKE«

Na vrbiščnem polju, nedaleč od Kina, nosi nekaj parov zelo dobre in plodne zemlje naziv »Pravdarke«. Zaradi tega nji so vrbiščni pogosto pravdali, tožili, kregali in se izpostavljali stroškom in so po tem njive tudi dobile svoj naziv.

Pravijo, da so te njive danes tako majhne in razdrobljene z delitvami, da znaša širina njive samo 1 m, ponekod pa še manj. Dalje njihova nadaljnja delitev ni več mogoča ne v zemljiških knjigah ne v katastrskih mapah.

nove rude Ameriki. Letos pa so nastopili v tem delu afriškega kontinenta razburljivi dogodki. Katanga, velika okrog pol milijona kvadratnih kilometrov, ima več kot 1.500.000 črnecv in okrog 35.000 Belgijcev. V glavnem mestu Elisabethville živi 170.000 črnecv in 15.000 Belgijcev. Rudarsko mesto Sinkolobve ima blizu 20.000 prebivalcev in leži severozahodno od glavnega mesta.

Belih ljudi ni v Sinkolobvi mita tisoč. To so Belgijci, ki so zaposleni kot uradniki in nadzorniki. Vsa fizična dela opravljajo črnici. Pogodbe podpisujejo na sedem let in to z odtisom palca. Mesto Sinkolobve je še danes zavito v tančico skrivnosti. Nikdar niso bili objavljeni podatki o količini proizvodnje uranove rude. Državniki, gospodarstveniki in vojaški krogi mnogih držav želijo, da bi si pridobili vpliv v Katangi in se polastili rudnih bogastev, še posebej pa »urankega mesta« Sinkolobve, ki ga ni na belgijskih zemljevidih. Za ceno nihče ne vpraša.

POSTNI ROBOTI

Uprava pošte v Detroitu je bila pomosna, ker je imela na raznih krajih mesta svoje »govorne avtomate«, ki so mimoidočim prodajali poštno znamke. Toda kmalu je začel ta robot grešiti. Namesto da bi pravilno vračal drobiž in da bi se s pomočjo magnetofonskega traku zahvalil strankam, se je začel sam s seboj razgovarjati v nerazumljivem jeziku in »razspati denar«. Inženirjem ni uspelo odstraniti napake, zato je odstranila uprava pošte svoje robote in jih umaknila iz prometa...

BBC IN LENUHI

Britanska radijska družba BBC je iskala s pomočjo oglasa v časnikih »najbolj lenega prebivalca Anglije«, ki bi sodeloval v neki radijski oddaji. Javili so se samo »simulanti«, ker so zares leni Angličani bili preleni, da bi prebrali časnik...

»POZABLJIVI« ZENIN

Ko je mlada frizerka iz mesta Varese v Italiji zamenjala pri matičarju na svojo ženo in ko je tem, da se spusti na reko. Ko je letalo treščilo v vodo, se je motor odtrgal in padel kakih 25 m od kraja nesreče.

MORSKI GALEBI NA OBALAH SAVE

Prebivalci Litije imajo od časa do časa priložnost, da vidijo na obalah Save jate morskih galebov. Zadnji tak primer so zabeležili sredi julija, ko je rano jutraj blizu mesta vzletela jata 14 velikih galebov.

Ta fenomen omenjajo v zvezi z nevihtami, ki besnijo na morju. Ni pa pojasnjeno, zakaj prihajajo galebi redno celo do Litije in to zmeraj eno in isto mesto. Zanimivo pa je, da so njihovi obiski zmeraj sigurne predznak deževnih dni.

DRAGO PLAČANA POJEDINA

Neki kmet iz Gornjega Ribnika pri Trsteniku je pred dnevi rano jutraj odšel v kokošnjak, da bi nabiral svojo piščanco. Našel jih je mrtve. Takoj mu je bilo jasno, da je bil pokolj delo duhove. Vzel je delo palico in odšel na lov za škodljivci. Kmalu je našel pod nekim kamnom blizu kokošnjaka vso družino duhove. Čim so opazile človeka, so se živali razbežale, vendar je jermu kmetu uspelo v petih minutah pobiti vse do zadnje.

KRI KOT PLAČILNO SREDSTVO

Skupina vojakov Bundeswehra iz Hamburga je izgubila na manevrih vojaški brozovni aparat. Morala ga je plačati. Poročnik je odšel s svojim vodom v neko bolnišnico, kjer so vsi dali kri. Z denarjem, ki so ga za to dobili, so plačali izgubljeni aparat.

VUKOVARSKI TROJCI

Ko je februarja 1938 rodila v poročnišnici vukovarske splošne bolnišnice tridesetletna Milica Okanović moške trojčke, je le malokdo verjel, da bodo vsi trije »moški« shodili. To se je vendarle zgodilo. Po zaslugi skrbne nege v bolnišnici poneti in podnovni so trojčki prebruhali krizo, kmalu pa so se razvili v tri ljubke in zelo podobne malčke. Zdravko, Slavko in Zeljko živijo še danes v vasi Nogoslavci, nedaleč od Vukovara. Dopolnili so že dve leti in pol. Otroke podpirajo Rdeči križ in kmetje, ker so njihovi starši revni.

LESENA ZVODNICA

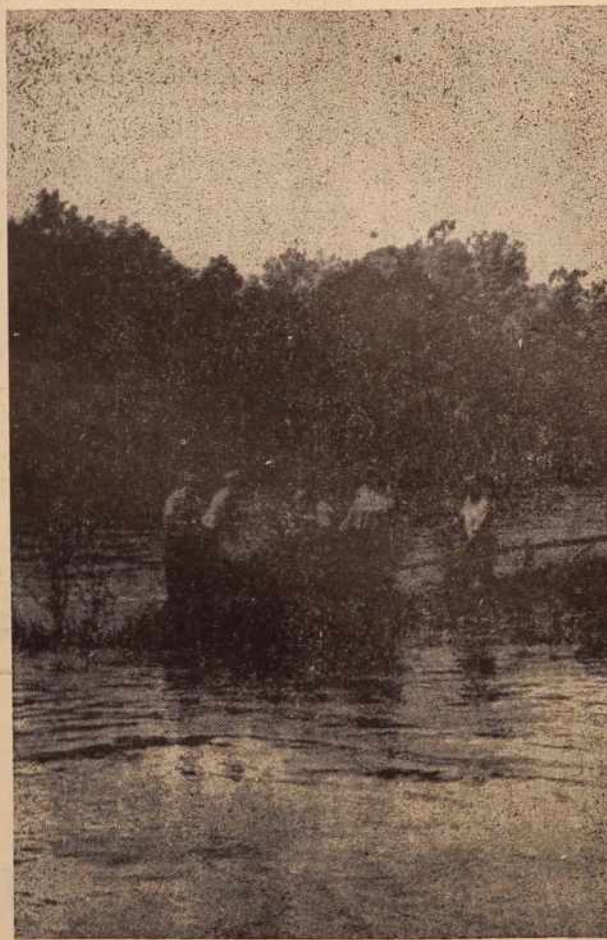
Znani grški mitološki kipar Pigmelion je naredil žensko podobo, ki je bila tako lepa, da se je zaljubil vanjo...

Ta stari grški lik je postal resnica. V Italiji imajo lepo statuo, v katero se je zaljubilo že mnogo ljudi. Pravijo, da je spravila že mnoge v nesrečo, dvema pa je celo prinesla smrt.

Lesena statua Atalanta predstavlja zlatolasa deklico, pokrito s haljo, ki je zdržala z desnega ramena in ji odkrila prsi. Pred mnogimi leti je Atalanta krasila kljun neke ladje, zdaj pa jo hranijo v pomorskem muzeju v La Speciji blizu Genova.

Upravitelj muzeja mora večkrat braniti »leseno čarovnico«, ker jo hočejo ljudje, ogorčeni zaradi njenih žrtv, uničiti. Pred leti je nek italijanski poslanec predlagal v parlamentu, da bi Atalanta zažgali na grmadi kot čarovnico.

Atalanta zgodovina se je začela leta 1866. Stražar na italijanski fregati »Veloce« je sredi Atlantskega oceana opazil žen-

Kot marsikje drugod, tako skušajo delavci Vodne skupnosti ukrotiti tok Mure tudi na Gornji Bistrici

V dramatični borbi dvakrat premagana smrt

Minuli teden je nekega jutra radio Beograd pozval prostovoljne dajalce krvi. Zavodu za transfuzijo se je prijavilo 47 dajalcev. Železniška bolnišnica je namah dobila 9 steklenic krvi splošne skupine za Stanislavo Brešković.

Šestindvajsetletno Stanislavo, absolventko ekonomije iz Beograda, je pripeljal prejšnjega dne dopoldne na ginekološki oddelek železniške bolnišnice njen mož. Popoldne je mlada žena že občutila bolečine. V prisotnosti dr. Vladimira Marića se je zvečer rodila punčka, težka 4,100 kg. Takoj po porodu so nastopile komplikacije. Stanislava je bila v šoku, brez pulsa. Bila je nujno potrebna transfuzija. Bolnišnica je imela samo eno steklenico 350 kubikov. Dr. Marić je poklical ginekologa in dežurne zdravnike: internista, kirurga, urologa in anesteziologa. Vsi so skušali zaustaviti kri porodnici, nove, ki bi nadomestila izlito kri, pa ni bilo.

Dr. Marić je sedel v avtomobil. V Zavodu za transfuzijo krvi je dobil 4 steklenice po 350 kubikov — splošno skupine. Na poti nazaj mu je zmanjkalo bencina. Prej je prinesel bolniški kri, ki pa je bila kaplja v morje. Spet je padla v šok. Kri v steklenicah ni več bilo. Zdravniki so skušali preprečiti izkrvavitve. Zaman. Pulsi so si lase. Nakaš se je začela dirka za ustrezno krvjo po beogradske bolnišnice. Tu so dobili eno steklenico, tam štiri, pa spet eno in še eno... Zavod za transfuzijo je našel še dve, v železniški bolnišnici so dali dve, namesto bolniški, ki bi ga bilo treba operirati. Skupno so zbrali 17 steklenic. Končno: transfuzija...

Srce porodnice je prenehalo biti ob enim pomoti. Dobila je injekcijo adrenalina prav v srce. Masirali so jo. To je pomagalo. Nato so se zdravniki lotili dela. Prejela je transfuzijo. Okrog štirih zjutraj so jo operirali. Operacija je trajala 20 minut. Vendar je spet padla v šok; srce je drugič prenehalo delati. Spet uspešno zdravniška intervencija. Ko rezervo krvi ni več bilo, so ji dajali supozitorij z velikimi količinami glukoze. Porodnica je bila brez zavesti do osme ure.

Otrok se odlično počuti, a tudi materi se je stanje zboljšalo. Dvakrat je nesebična zdravniška pomoč premagala smrt, ki je hotela ugrabiti otroku mater in moža ženo. Primer pa je bil priča, kako potrebna je krvodajalska pomoč in zaloge krvi.

Na kirurški kliniki Vojnomedicinske akademije v Beogradu, ki jo vodi naš znani kirurg generalni major prof. dr. Isidor Pappo, so opravili operacijo s pomočjo umetnega srca in pljuč, aparata za izventlesno cirkulacijo krvi. S to sodobno metodo so odstranili težko srčno napako šestletni Mileni Jovanović iz okolice Beograda.

V aparat za umetno cirkulacijo krvi, znan pod imenom »mehanično srce«, so spustili kralj iz male Milene Jovanović. Njeno srce je tedaj prenehalo biti. Ob istem času se je našlo v rokah dr. profesorja Isidora Pappa, obkroženega s svojimi asistenti. Na mali pacientki je bila opravljena ena najtežjih operacij sodobne kirurgije: odstranitev prirojene srčne napake. Kirurgi so bili še pred nedavnim nemočni pred tako boleznijo. Da lahko tako napako odstranijo, mora srce mirovati. Iz njega je treba iztisniti kri, da lahko opravi svoje delo kirurška igla.

Medtem ko so kirurgi delali nad odprtim srcem, je deloval aparat za izventlesno cirkulacijo krvi. Pred operacijo so ga napolnili s tremi in pol litri krvi istega sestava kot pri mladi bolnici, njegovo delovanje pa so med operacijo ves čas nadzorovali.

Med operacijo se kri odnaša na biokemične preglede. Neobhodno je vedeti, če je spremljen njen sestav v primerjavi z onim, preden je legla bolnica na kirurško mizo. Analiza

tra. Predvidevajo, da gre za bombe iz minule vojne in sicer iz skladišča nekdanjega vojnega letališča, ki je bilo v bližini Ečke. Ker so bile bombe v bližini hiš, so jih strokovnjaki za uničevanje bomb prenestili proti Bečeju. Lažje so prepehtali s čolni, težje pa s kamioni. Ko so uničevali bombe, so začasno izselili okrog 20 hiš in zaustavili plovbo po Begeju. Seveda so pri eksplozijah leteli drobci na vse strani. Od močne detonacije so ponokale šipe na gradu v Ečki. V okolici so kajpak prenehali z vsemi kmetijskimi deli.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

ZAKAJ ŽENSKÉ ŽIVIMO DLJE OD MOŠKIH?

Znano je dejstvo, da ženske dalje žive kot moški. S tem vprašanjem se ukvarjajo tudi znani znanstveniki, sociologi in dobro organizirane ankete. Vsi skušajo dobiti odgovor, zakaj ženske dalje žive. Najnovejša znanstvena dognanja v vseh pravih, da imajo v odnosu do moških ženske nekatere biološke prednosti, da so bolj oborožene za borbo proti nalezljivim boleznim, po drugi strani pa je »močnejše spol« v večini primerov izpostavljen večjemu napotom v vseh oblikah vsakdanje borbe za eksistenco. To velja predvsem za Francijo, Italijo in vse druge kapitalistične države, ki imajo po tri do pet milijonov vdov, od katerih živi večina od minimalnih pokojnin.

Medicina je prišla do naslednjih pomembnih ugotovitev: po svojem sestavu ima kri ženske več belih krvnih teles, ki igrajo, kot je znano, veliko vlogo v boju proti boleznim.

Ženske se rodijo z 48 kromosomi, medtem ko jih imajo moški samo 47, kar daje »slabšem« spolu imunito proti boleznim ranih otroških let in mu zmanjšuje odstotek smrtnosti v tej rani dobi; — hipofiza je pri ženski nekoliko bolj razvita kot pri moških, prav od nje pa je odvisno funkcioniranje nadledvičnega sistema, ki ima pomembno, pa celo odločilno vlogo v borbi človeka za vsakdanji obstanek. Prav tako koristijo zaščiti žensk pred mnogimi boleznimi tudi hormonski sekreti jajčnika. Dalje se ženska lažje prilagodi okoliš, v katerem živi, večina žensk dela v hiši in ni tako izpostavljen napadom mikrobov in nesrečnim primerom kot moški, ki postavlja v borbi za kruh pogosto na kocko svoje zdravje in energije. Če ne uspeva, so mnogi vdajo alkoholu, pa je tudi odstotek smrtnosti zaradi alkohola in ciroze jeter pri moških večji, medtem ko pri ženskah ta vzrok smrtnosti ne obstoji. Oslabljeni organizem alkohola jemlje manj odpora in je bolj izpostavljen napadom mikrobov.

Tako je znanost ugotovila, da so moški manj odporni od žensk in je s tem za vselej odpravljena teorija o ženski kot slabšem spolu. Moški običajno verujejo, da imajo močnejše vojno, a se vendar ne odločijo stvarim, ki jim škodujejo. Manj radi odhajajo na zdravniške preglede. Zdravniki, zobarji in tudi psihiatre običajno obiskujejo ženske. Moški se tudi težje odločajo močnim jedem in ne skrbijo za pravilno prehrano. Zato pogosteje od žensk bolujejo na srcu in klerozi, zato znanost ugotavlja, da žive ženske dalje časa od moških ne samo zaradi bioloških prednosti, temveč tudi zaradi drugih lastnosti.

26 minut življenja z mehaničnim srcem

Na kirurški kliniki Vojnomedicinske akademije v Beogradu, ki jo vodi naš znani kirurg generalni major prof. dr. Isidor Pappo, so opravili operacijo s pomočjo umetnega srca in pljuč, aparata za izventlesno cirkulacijo krvi. S to sodobno metodo so odstranili težko srčno napako šestletni Mileni Jovanović iz okolice Beograda.

V aparat za umetno cirkulacijo krvi, znan pod imenom »mehanično srce«, so spustili kralj iz male Milene Jovanović. Njeno srce je tedaj prenehalo biti. Ob istem času se je našlo v rokah dr. profesorja Isidora Pappa, obkroženega s svojimi asistenti. Na mali pacientki je bila opravljena ena najtežjih operacij sodobne kirurgije: odstranitev prirojene srčne napake. Kirurgi so bili še pred nedavnim nemočni pred tako boleznijo. Da lahko tako napako odstranijo, mora srce mirovati. Iz njega je treba iztisniti kri, da lahko opravi svoje delo kirurška igla.

Medtem ko so kirurgi delali nad odprtim srcem, je deloval aparat za izventlesno cirkulacijo krvi. Pred operacijo so ga napolnili s tremi in pol litri krvi istega sestava kot pri mladi bolnici, njegovo delovanje pa so med operacijo ves čas nadzorovali.

Med operacijo se kri odnaša na biokemične preglede. Neobhodno je vedeti, če je spremljen njen sestav v primerjavi z onim, preden je legla bolnica na kirurško mizo. Analiza

tra. Predvidevajo, da gre za bombe iz minule vojne in sicer iz skladišča nekdanjega vojnega letališča, ki je bilo v bližini Ečke. Ker so bile bombe v bližini hiš, so jih strokovnjaki za uničevanje bomb prenestili proti Bečeju. Lažje so prepehtali s čolni, težje pa s kamioni. Ko so uničevali bombe, so začasno izselili okrog 20 hiš in zaustavili plovbo po Begeju. Seveda so pri eksplozijah leteli drobci na vse strani. Od močne detonacije so ponokale šipe na gradu v Ečki. V okolici so kajpak prenehali z vsemi kmetijskimi deli.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

Do odkritja bomb je prišlo, ko je Sena Banja udarila z lopato v nekaj kovinskega in ugotovila, da gre za letalsko bombo. Ko so bombo že odvažali, so zaslišali iz ene 250-kg. logramske bombe zvok, podoban sikanju. Ekipa je predsedala eno uro na varnem, toda bomba ni eksplodirala. Strokovnjak za demontiranje bomb Stojan Stojanović se je približal bombi in ugotovil, da je sikanje prenehalo, zato pa je uhajala iz nje neka rumena tekočina. V življenjski nevarnosti je nato demontiral vžigalno vrvico. Odprtino, iz katere je uhajala rumena tekočina, je zamašil z blatom. Doslej je bil Stojanović že večkrat v življenjski nevarnosti pri svojem delu, vendar je še zmeraj izšel kot zmagovalac.

krvi iz biokemičnega laboratorija je je glasila, da sprememb ni in da je sestav dober.

Operacija je trajala 26 minut. Še en pregled kirurga na odprte grudi male pacientke: srce, mirno in še brez krvi, je bilo na običajnem mestu, sedaj že brez napake, s katero je prišlo na svet — tako kot pri vseh zdravih dekletih. In pljuča, znatno manjša kot pri dihanju, so bila prav tako mirna, kar pri laiku vzbudi bojazn, da jih nihče več ne bo mogel spodbuditi k delu.

— Adrenalin, — je rekel kirurg. — Injekcije dajte v srce.

Kmalu so »mehanično srce« odstranili od kirurške mize. Mala pacientka je, po vrsti priprav, spet dihala s svojimi pljuči in s svojim srcem pogajala kri po telesu.

Najlepše ohranjen primer starih rimskih novcev v numizmatični zbirki Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti. Novec je iz časa bizantinskega vladarja Arkadiusa, ki je vladal med 393. in 403. letom. Novec je bil razstavljen tudi na prvi numizmatični razstavi Pokrajinskega muzeja.